Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ATANASIJA RANTA [*ATHANASIOS RANTOS*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 15. decembrī[1]

Lieta C-124/21 P

International Skating Union
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija – Konkurence – Starptautiskas sporta federācijas, kas vienlaikus pilda regulatīvas funkcijas un veic saimniecisku darbību, pieņemti noteikumi – Noteikumi par sacensību atļaušanu, sportistu dalību tajās un konfliktu izšķiršanu šķīrējtiesā – LESD 101. panta 1. punkts – Konkurences ierobežojums mērķa dēļ – Pamatojums

I. Ievads

1. Ar apelācijas sūdzību *International Skating Union* (Starptautiskā Slidošanas savienība, turpmāk tekstā – "*ISU*" vai "apelācijas sūdzības iesniedzēja") lūdz daļēji atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2020. gada 16. decembra spriedumu *International Skating Union*/Komisija (T-93/18, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2020:610), ar kuru minētā tiesa daļēji noraidīja tās prasību atcelt Eiropas Komisijas Lēmumu C(2017) 8230 final (2017. gada 8. decembris) par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT/40208 – Starptautiskās Slidošanas savienības atbilstības noteikumi) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

2. Vienlaikus pretapelācijas sūdzību, ar kuru arī lūgts daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu, iesniedza divi sportisti, kuri bija iesnieguši sūdzību, kas bija likusi Komisijai sākt procedūru pret *ISU*, proti, *Tuitert* un *Kerstholt*, kā arī *European Elite Athletes Association* (Eiropas Elites sportistu asociācija), personas, kuras ir iestājušās lietā pirmajā instancē (turpmāk tekstā – "personas, kas iestājušās lietā" un "pretapelācijas sūdzības iesniedzēji").

3. Tāpat kā lietā C-333/21 *European Super League*, kurā es arī šajā pašā dienā sniedzu secinājumus, šīs lietas pamatā ir problemātika, kas skar attiecības un saistību starp konkurences tiesībām un sportu un liek uzdot jautājumus, kuri – papildus tam, ka daži no tiem juridiski vēl nav iepriekš risināti, – ir arī ļoti nozīmīgi sporta federācijām no "eksistenciālā" viedokļa.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

II. Tiesvedības priekšvēsture

4. Tiesvedības priekšvēsture ir izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–37. punktā, un šo secinājumu vajadzībām to var rezumēt šādi.

A. Faktiskais konteksts

5. *ISU* ir vienīgā starptautiskā sporta federācija, ko ir atzinusi Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) daiļslidošanas un ātrslidošanas jomā. To veido valstu slidošanas asociācijas (federācijas), kuru biedri ir klubi un slidotāji.

6. *ISU* veic divkāršu funkciju, ciktāl, pirmām kārtām, tās mērķis ir reglamentēt, vadīt, pārvaldīt un popularizēt daiļslidošanu un ātrslidošanu pasaules mērogā un, otrām kārtām, veikt saimniecisko darbību, organizējot starptautiskas slidošanas sacensības.

7. Saistībā ar tās "regulējošajām" funkcijām *ISU* ir izdevusi noteikumu, kodeksu un paziņojumu kopumu, tostarp turpmāk minētos noteikumus. *ISU* vispārīgajos noteikumos ir ietverti noteikumi, kas apzīmēti ar nosaukumu "atbilstības noteikumi" un kas ietver nosacījumus, ar kādiem sportisti var piedalīties ātrslidošanas sacensībās. Šajos atbilstības noteikumos ir paredzēts, ka šādām sacensībām, pirmām kārtām, ir jābūt *ISU* vai tās biedru atļaujai un, otrām kārtām, tām ir jāatbilst šīs federācijas ieviestajiem noteikumiem.

8. Redakcijā, kas pieņemta 2014. gadā, minētajos atbilstības noteikumos bija iekļauts citastarp 102. noteikuma 2. punkta c) apakšpunkts, 102. noteikuma 7. punkts un 103. noteikuma 2. punkts, no kuriem izrietēja, ka gadījumā, ja sportists piedalās sacensībās, kas nav saņēmušas *ISU* vai kāda šīs federācijas biedra atļauju, attiecīgā persona pakļauj sevi riskam, ka tiks piemērota sankcija – izslēgšana uz visu mūžu no visām šīs federācijas rīkotajām sacensībām.

9. Tajos bija ietverts arī 102. noteikuma 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts, saskaņā ar kuru personai "ir privilēģija piedalīties pasākumos un sacensībās, kas ietilpst *ISU* atbildības jomā, ja šī persona ievēro [tās] principus un politiku, kas izklāstīti [tās] statūtos", un 102. noteikuma 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkts, kurā bija noteikts, ka "atbilstības nosacījums ir paredzēts, lai nodrošinātu *ISU* – kas savus finansiālos ieņēmumus izmanto [..] sporta disciplīnu pārvaldībai un attīstībai, kā arī [tās] biedru un [to] slidotāju atbalstīšanai [..] – saimniecisko interešu un citu interešu pienācīgu aizsardzību".

10. 2016. gadā atbilstības noteikumi tika pārskatīti.

11. Saskaņā 102. noteikuma 7. punktu, kas izriet no pārskatītās redakcijas, sankcijas, kas paredzētas, ja sportists piedalās sacensībās, kurām nav *ISU* atļaujas, tiek noteiktas atkarībā no izdarītā pārkāpuma smaguma un tās izpaužas kā brīdinājums pirmā pārkāpuma gadījumā, izslēgšana uz laiku līdz pieciem gadiem, ja piedalīšanās neatļautās sacensībās ir notikusi nolaidības dēļ, izslēgšana uz laiku līdz 10 gadiem, ja piedalīšanās šādās sacensībās ir apzināta, un izslēgšana uz visu mūžu, ja pārkāpums ir uzskatāms par "ļoti smagu".

12. Turklāt 102. noteikuma 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktā, kas izriet no minētās pārskatīšanas, vairs nav atsauces uz *ISU* saimniecisko interešu pienācīgu aizsardzību, un tā vietā tajā ir noteikts, ka "atbilstības nosacījums ir paredzēts, lai nodrošinātu" šīs federācijas, kas "savus

finansiālos ieņēmumus izmanto [..] sporta disciplīnu pārvaldībai un attīstībai, kā arī [savu] biedru un [to] slidotāju atbalstīšanai", "ētikas vērtību, statūtos noteikto mērķu un citu likumīgo interešu pienācīgu aizsardzību".

13. Vienlaikus ar šiem dažādajiem noteikumiem *ISU* statūtu, kas piemērojami kopš 2006. gada 30. jūnija, 25. pantā ir paredzēts, ka sportistiem, kuri vēlētos apstrīdēt lēmumu par neatbilstību, kas uz tiem attiecas, ir iespēja ekskluzīvi celt prasību par šo lēmumu Sporta šķīrējtiesā (turpmāk tekstā – "*CAS*") Lozannā (Šveice).

14. 2015. gada 25. oktobrī *ISU* publicēja Paziņojumu Nr. 1974 "Atklātās starptautiskās sacensības" (turpmāk tekstā – "Paziņojums Nr. 1974"), kurā ir noteikta procedūra, kā iegūstama atļauja rīkot starptautiskas sacensības slidošanā, un kurš ir piemērojams gan šīs federācijas biedriem, gan rīkotājiem, kas ir trešās personas.

15. Šajā paziņojumā ir minēts, ka visām šīm sacensībām jāsaņem iepriekšēja *ISU* atļauja un tām jābūt rīkotām saskaņā ar šīs federācijas ieviestajiem noteikumiem. Minētajā paziņojumā turklāt ir uzskaitīts tādu vispārīgu, finansiālu, tehnisku, sporta un ētikas prasību kopums, kuras ir jāizpilda ikvienam slidošanas sacensību rīkotājam. Tajās citastarp paredzēts, ka ikvienam lūgumam piešķirt atļauju ir jāpievieno tehniska un sporta informācija (sacensību norises vieta, piešķiramo balvu apmērs, komercdarbības plāni, budžets, pasākuma atspoguļojums televīzijā utt.), ka ikvienam rīkotājam ir pienākums iesniegt deklarāciju, kurā apliecināts, ka tas piekrīt *ISU* ētikas kodeksam, un ka federācija var pieprasīt papildu informāciju par šiem dažādajiem elementiem. Kā izriet no *ISU* ētikas kodeksa, kas piemērojams kopš 2012. gada 25. janvāra, 4. panta h) punkta, ikvienam rīkotājam it īpaši ir "jāatturas piedalīties jebkādās derībās un atbalstīt jebkādas derības vai azartspēles saistībā ar jebkurām sacensībām vai pasākumiem, kas ietilpst [šīs federācijas] atbildības jomā".

16. Attiecīgi Paziņojumā Nr. 1974 apelācijas sūdzības iesniedzēja rezervē sev tiesības pieņemt vai noraidīt lūgumu piešķirt atļauju, pamatojoties gan uz šajā paziņojumā noteiktajām prasībām, gan uz šīs federācijas pamatmērķiem, kas definēti it īpaši tās statūtu 3. panta 1. punktā. Gadījumā, ja lūgums tiek noraidīts, rīkotājs var celt prasību *CAS* atbilstoši *ISU* procesuālajiem noteikumiem.

17. Visbeidzot šajā paziņojumā ir paredzēts, ka ikvienam slidošanas sacensību rīkotājam ir pienākums maksāt *ISU* solidaritātes iemaksu, kuras apmērs katrā gadījumā tiek noteikts atsevišķi un kura paredzēta tam, lai popularizētu un attīstītu šīs federācijas uzraudzītās sporta disciplīnas.

B. Administratīvais process un apstrīdētais lēmums

18. 2017. gada 8. decembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kas attiecas gan uz 2014. gadā pieņemtajiem *ISU* noteikumiem, gan uz noteikumiem, kuri izriet no 2016. gadā veiktās pārskatīšanas.

19. Šajā lēmumā Komisija, pirmkārt, noteica, ka konkrētais tirgus ir pasaules tirgus starptautisko ātrslidošanas pasākumu [sacensību] rīkošanas un komerciālās izmantošanas jomā. Šī iestāde arī norādīja, ka *ISU* spēj būtiski ietekmēt konkurenci šajā tirgū, ņemot vērā tās divkāršo statusu – tādas struktūras statusu, kurai ir pilnvaras piešķirt atļaujas ar šo tirgu saistītām starptautiskajām sacensībām, un tādas struktūras statusu, kura ir atbildīga par nozīmīgāko no šīm sacensībām rīkošanu.

20. Otrkārt, Komisija atzina, ka *ISU* var uzskatīt par uzņēmumu apvienību un ka tās pieņemtie noteikumi ir uzskatāmi par šādas uzņēmumu apvienības pieņemtu lēmumu LESD 101. panta 1. punkta izpratnē.

21. Treškārt, šī iestāde uzskatīja, ka *ISU* ieviestajiem atbilstības un atļauju piešķiršanas noteikumiem ir mērķis ierobežot konkurenci LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, jo šo noteikumu satura, mērķu, kā arī saimnieciskā un juridiskā konteksta, kādā tie iekļaujas, pārbaude būtībā atklāja, ka tos var izmantot, lai nepieļautu ātrslidošanas starptautisku sacensību potenciālo rīkotāju, kuri konkurē ar *ISU*, piekļuvi konkrētajam tirgum, un ka tie var ierobežot profesionālo ātrslidotāju iespējas brīvi piedalīties šādās sacensībās, kā arī liegt potenciālajiem sacensību rīkotājiem iespēju izmantot sportistu pakalpojumus, kas ir nepieciešami šādu sacensību rīkošanai.

22. Ceturtkārt, Komisija norādīja, ka nav jāvērtē aplūkojamo noteikumu sekas uz konkurenci, un izklāstīja iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka šiem noteikumiem ir arī pretkonkurences sekas.

23. Piektkārt, tā būtībā uzskatīja, ka minētos noteikumus nevar uzlūkot kā tādus, kas neietilpst LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo tie ir ierobežojumi, kas objektīvi saistīti ar leģitīmu mērķu sasniegšanu un samērīgi ar šiem mērķiem, un ka tādējādi, ņemot vērā šo noteikumu pretkonkurences mērķi un sekas, tie ir kvalificējami par ierobežojumu, kas aizliegts ar šo normu.

24. Sestkārt, Komisija uzskatīja, ka *ISU* pieņemtie šķīrējtiesas noteikumi paši par sevi nav konkurences ierobežojums, tomēr tie pastiprina konkurences ierobežojumu, kas izriet no atbilstības un atļauju piešķiršanas noteikumiem, kurus ieviesusi šī federācija.

25. Visbeidzot, septītkārt, tā uzskatīja, ka šie atbilstības un atļauju piešķiršanas noteikumi neatbilst kumulatīvajiem nosacījumiem, kas paredzēti LESD 101. panta 3. punktā atbrīvojuma saņemšanai atbilstoši šai normai, ka tie ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, ka tiem ir sekas gan Savienībā, gan Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) un ka ir jāuzdod *ISU* izbeigt šādi raksturoto pārkāpumu, paredzot naudas sodu gadījumā, ja tas netiktu izbeigts, tomēr neuzliekot tai naudas sodu, ņemot vērā it īpaši lēmumu pieņemšanas "precedenta" šajā jomā neesamību.

26. Apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā ietilpst 1. pants, saskaņā ar kuru *ISU* "ir pārkāpusi [LESD] 101. pantu un [EEZ] līguma 53. pantu, pieņemdama un piemērodama attiecībā uz ātrslidošanu atbilstības noteikumus, it īpaši [..] 2014. gada un 2016. gada vispārīgo noteikumu 102. un 103. noteikumu". Tajā ietilpst arī 2. pants, ar kuru šai federācijai ir uzdots izbeigt šo pārkāpumu un atturēties no tā atkārtošanas, kā arī 4. pants, kurā paredzēta periodisku soda maksājumu uzlikšana šo rīkojumu neievērošanas gadījumā.

C. Tiesvedība un pārsūdzētais spriedums

27. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 19. februārī, *ISU* lūdza atcelt apstrīdēto lēmumu. Prasījumu atbalstam tā izvirzīja astoņus pamatus, kuri būtībā attiecās: pirmais – uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, otrais līdz piektais – uz LESD 101. panta pārkāpumu, ciktāl šis pants tika piemērots tās atbilstības un atļauju piešķiršanas

noteikumiem[2], sestais – uz minētā panta pārkāpumu, ciktāl tas tika piemērots tās šķīrējtiesas noteikumiem, un septītais un astotais – uz tai adresēto rīkojumu un periodisko soda maksājumu prettiesisko raksturu.

28. 2020. gada 16. decembrī Vispārējā tiesa pasludināja pārsūdzēto spriedumu, kurā tā būtībā lēma, ka apstrīdētais lēmums nav nelikumīgs, ciktāl tas attiecas uz *ISU* atbilstības un atļauju piešķiršanas noteikumiem, bet ir nelikumīgs, ciktāl tas attiecas uz noteikumiem, ko šī federācija ir ieviesusi šķīrējtiesas jomā.

D. Lietas dalībnieku prasījumi

1. Prasījumi apelācijas instancē

29. *ISU* prasījumi apelācijas instancē Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to tika daļēji noraidīta prasība pirmajā instancē;

– atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas jau nav atcelts ar pārsūdzēto spriedumu; un

– piespriest Komisijai un personām, kas iestājušās lietā, atlīdzināt tiesāšanās izdevumus gan pirmajā instancē, gan apelācijas tiesvedībā.

30. Komisija lūdz noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest *ISU* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

31. Personas, kas iestājušās lietā, lūdz apelācijas sūdzību noraidīt.

2. Pretapelācijas sūdzības prasījumi

32. Pretapelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to tika daļēji atcelts apstrīdētais lēmums;

– noraidīt prasību pirmajā instancē, ciktāl tā jau nav noraidīta ar pārsūdzēto spriedumu; un

– piespriest *ISU* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus apelācijas tiesvedībā.

33. Komisija lūdz apmierināt pretapelācijas sūdzību un piespriest *ISU* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

34. *ISU* lūdz noraidīt pretapelācijas sūdzību un piespriest personām, kas iestājušās lietā, atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

[2] Apelācijas sūdzības iesniedzējas otrais pamats attiecās uz ierobežojuma mērķa dēļ konstatējumu, un trešais un ceturtais pamats attiecās uz Komisijas vērtējumu par to, vai konkurences ierobežojums ir objektīvi saistīts un samērīgs ar leģitīmu mērķu sasniegšanu.

III. Apelācijas sūdzības juridiskā analīze

A. Ievada apsvērumi

35. Pirms vērtēju apelācijas sūdzību, man šķiet lietderīgi paskaidrot analītisko ietvaru, kas ir piemērojams, analizējot sporta federāciju izdotus noteikumus, ņemot vērā konkurences tiesības.

1. Par LESD 101. panta 1. punkta piemērošanu sporta federāciju pieņemtiem noteikumiem

36. Saskaņā ar Tiesas judikatūru LESD noteikumi par konkurenci attiecas uz sportu tikai tiktāl, ciktāl tā ir saimnieciska darbība [3]. No tā izriet, ka tādi sporta vadošo struktūrvienību noteikumi kā *ISU* noteikumi principā nav tādi, kuriem nevar piemērot Savienības konkurences tiesības [4].

37. Tomēr nav tā, ka LESD 101. panta 1. punktā noteiktais aizliegums automātiski attiektos uz visiem sporta federācijas īstenotiem pasākumiem, kam var būt konkurenci ierobežojošas sekas. Piemērojot šo tiesību normu konkrētam gadījumam, vispirms ir jāņem vērā vispārējais konteksts, kādā šis pasākums ir ticis īstenots vai rada sekas, un it īpaši tā mērķi [5].

38. Tādējādi, piemērojot konkurences tiesības sporta federāciju pieņemtiem noteikumiem, nozīmīgas var izrādīties atsauces uz sporta īpašo raksturu, kas minēts LESD 165. pantā, it īpaši, lai vērtētu konkurences ierobežojumu iespējamu pamatojumu [6].

39. Tāpēc, ja ir bijis iespējams saprātīgi uzskatīt, ka ierobežojošās sekas, kuras izriet no strīdīga sporta federācijas regulējuma, ir bijušas nepieciešamas, lai sasniegtu leģitīmu "sporta" mērķi, un ja minētās sekas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, uz šiem pasākumiem LESD 101. panta 1. punkts neattiecas [7].

40. Šajā ziņā jāprecizē, ka aksesuāro ierobežojumu analīze un jautājums, vai ir tā, ka konkrēta rīcība neietilpst LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo tā ir samērīga ar leģitīmo mērķi, ko ar to tiecas sasniegt, ir nošķirti no jautājuma, vai šīs rīcības mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana. Kā skaidri izriet no Tiesas judikatūras, tikai pēc tam, kad pirmajā posmā ir konstatēts, ka pasākums var ierobežot konkurenci LESD 101. panta 1. punkta izpratnē – tomēr ne vienmēr nonākot pie skaidra konstatējuma par konkurences ierobežojumu mērķa vai seku dēļ –, Tiesa otrajā posmā pārbaudīs, vai konkurenci ierobežojošās sekas ir objektīvi saistītas ar leģitīmu mērķu sasniegšanu un samērīgas, lai tādējādi tās neietilptu LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā [8].

3 Skat. spriedumu, 2013. gada 25. aprīlis, *Asociația Accept* (C-81/12, EU:C:2013:275, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

4 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina* un *Majcen*/Komisija (C-519/04 P, turpmāk tekstā – "spriedums *Meca-Medina*", EU:C:2006:492, 29.–34. punkts).

5 Skat. spriedumu, 2002. gada 19. februāris, *Wouters* u.c. (C-309/99, EU:C:2002:98, 97. punkts).

6 Skat. spriedumu, 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 40. punkts).

7 Skat. spriedumu *Meca-Medina* (42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra un 45. punkts).

8 Skat. spriedumus, 2002. gada 19. februāris, *Wouters* u.c. (C-309/99, EU:C:2002:98, 110. punkts); 2014. gada 4. septembris, *API* u.c. (no C-184/13 līdz C-187/13, C-194/13, C-195/13 un C-208/13, EU:C:2014:2147, 43. un 49. punkts), kā arī 2017. gada 23. novembris, *CHEZ Elektro Bulgaria* un *FrontEx International* (C-427/16 un C-428/16, EU:C:2017:890, 51. un 57. punkts).

41. Atšķirībā no pieejas, kādu apstrīdētajā lēmumā izmantojusi Komisija, jākonstatē, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir vērtējusi kopā apelācijas sūdzības iesniedzējas otro pamatu attiecībā uz konstatējumu, ka atbilstības noteikumiem bija mērķis ierobežot konkurenci, un trešo un ceturto pamatu, kas saistīti ar Komisijas vērtējumu, vai konkurences ierobežojums bija objektīvi saistīts un samērīgs ar leģitīmu mērķu sasniegšanu [9].

42. Turklāt jēdziena "aksesuārs ierobežojums" piemērošana nenozīmē konkurenci veicinošu un pretkonkurences seku līdzsvarošanu, jo šādu analīzi var veikt vienīgi LESD 101. panta 3. punkta īpašajā kontekstā [10]. No tā izriet, ka aksesuāru ierobežojumu teorija var izrādīties īpaši atbilstīga sporta federāciju izdotu noteikumu gadījumā, ciktāl nosacījumi, kas jāizpilda, lai saņemtu atbrīvojumu atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam, šķiet, ir grūtāk izpildāmi nekā spriedumā *Meca-Medina* [11] minētie. Šajā ziņā jāatgādina – lai saņemtu individuālu atbrīvojumu, pamatojoties uz LESD 101. panta 3. punktu, pasākumam ir jāizpilda četri kumulatīvi nosacījumi, kas paredzēti minētajā pantā, un pusei, kurai tiek pārmests, ka tā ir pārkāpusi konkurences noteikumus, ir pienākums pierādīt konkurenci veicinošās sekas sakarā ar efektivitātes paaugstināšanos, kuras galvenokārt saistītas ar tādām ekonomiskām priekšrocībām kā vērtības pieaugums, izmantojot ražošanas izmaksu samazināšanu vai uzlabojumus, un jauna produkta radīšana, jo tas atsver nolīguma ierobežojošās sekas.

43. Visbeidzot, ja ierobežojumi pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu izvirzītā leģitīmā mērķa sasniegšanu, ir jāanalizē šo ierobežojumu sekas uz konkurenci, izmantojot klasisko LESD 101. panta 1. punkta analīzi, neizslēdzot iespēju, ka pastāv iespējams pamatojums atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam [12].

2. Par pienākumiem, kas ir noteikti sporta federācijai, kurai ir pilnvaras piešķirt atļaujas sporta pasākumiem un šo pasākumu rīkošanas monopols

44. Ņemot vērā sporta federācijām tradicionāli piešķirto lomu, tās ir pakļautas interešu konflikta riskam, kas izriet no apstākļa, ka tām, pirmām kārtām, ir regulējošas pilnvaras un, otrām kārtām un vienlaikus, tās veic saimniecisko darbību.

45. Tāpēc gadījumā, ja šīs pilnvaras nav ierobežotas un saistībā ar tām nav paredzēti pienākumi vai kontrole, sporta federācija, kurai tās ir, var kropļot konkurenci, liedzot piekļuvi attiecīgajam tirgum citiem tirgus dalībniekiem un sekmējot sacensības, kuras tā pati rīko. Neizkropļotas konkurences sistēmu varētu garantēt tikai tad, ja būtu nodrošināta dažādu tirgus dalībnieku iespēju vienlīdzība [13].

46. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas nostāju attiecībā uz interešu konflikta risku; Komisija bija uzsvērusi, ka uz minēto kumulāciju ir jāattiecas ierobežojumu un kontroles kopumam, it īpaši tādam, kas regulētu sporta federācijas iespēju izmantot savas atļauju piešķiršanas un sankciju piemērošanas pilnvaras ar pārredzamiem, objektīviem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem, lai novērstu jebkādu tādas nepareizas pilnvaru

9 Skat. šo secinājumu 87.–89. punktu.

10 Skat. 29. un 30. apsvērumu Komisijas Paziņojumā par vadlīnijām attiecībā uz Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu (OV 2004, C 101, 97. lpp.).

11 Skat. šo secinājumu 40. punktu.

12 Skat. spriedumu, 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas* (C-1/12, turpmāk tekstā – "spriedums *OTOC*", EU:C:2013:127, 101.–103. punkts).

13 Skat. spriedumus, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE* (C-49/07, turpmāk tekstā – "spriedums *MOTOE*", EU:C:2008:376, 51. punkts), un *OTOC* (88. punkts.

izmantošanas risku, kas veicinātu ieinteresētās personas saimniecisko darbību vai radītu mazāk labvēlīgus apstākļus tās konkurentiem vai pat nepieļautu jebkādu konkurenci. Šajā ziņā Vispārējās tiesas analīze galvenokārt bija balstīta uz Tiesas judikatūru, kas izriet no spriedumiem *MOTOE* un *OTOC*[14].

47. Šajā gadījumā, ņemot vērā to, ka *ISU* pati rīko sacensības un tai arī ir pilnvaras piešķirt atļaujas sacensībām, kuras rīko trešās personas, jākonstatē, ka šāda situācija var radīt interešu konfliktu, un tas nozīmē, ka uz šo federāciju ir jāattiecas noteiktiem pienākumiem attiecībā uz tās regulējošo funkciju izpildi, lai netiktu kropļota konkurence.

48. Tomēr jāuzsver, ka tikai apstāklis, ka tā pati struktūra pilda vienlaikus regulēšanas un sporta pasākumu rīkošanas funkcijas, pats par sevi nenozīmē Savienības konkurences tiesību pārkāpumu. Turklāt no šo secinājumu 46. punktā minētās judikatūras izriet – neesot vajadzībai šīs abas funkcijas strukturāli nodalīt –, ka galvenais pienākums, kas ir noteikts sporta federācijai, kura ir *ISU* situācijā, ir rūpēties par to, lai trešām personām netiktu nepamatoti liegta piekļuve tirgum, tādējādi kropļojot konkurenci tirgū.

49. No tā izriet, ka sporta federācijas ar konkrētiem nosacījumiem var atteikt trešām personām piekļuvi tirgum tā, lai tas nebūtu LESD 101. panta 1. punkta pārkāpums, ja vien atteikums ir pamatots ar leģitīmiem mērķiem un šo federāciju veiktie pasākumi ir samērīgi ar minētajiem mērķiem.

B. Par apelācijas sūdzības pirmo pamatu un pretapelācijas sūdzības otro pamatu

1. Ievada apsvērumi

50. Ar apelācijas sūdzības pirmā pamata trim daļām *ISU* apstrīd pārsūdzētā sprieduma daļu, kurā ir apstiprināts nepamatots konkurences ierobežojums mērķa dēļ, kas saistīts ar iepriekšēju atļauju piešķiršanas sistēmu un ar ekskluzivitātes klauzulu, kura apvienota ar sankcijām, kas ieviestas ar tās noteikumiem. It īpaši tā pārmet Vispārējai tiesai:

– ar pirmo daļu – to, ka tā nav vērtējusi *ISU* argumentus par Komisijas vērtējumu attiecībā uz dažiem faktiem, kas bija pamatā konstatējumam par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ;

– ar otro daļu – to, ka tā Komisijas faktisko un juridisko vērtējumu aizstājusi ar savu vērtējumu, konstatējot, ka ir izdarīts citāds pārkāpums, nekā konstatēts apstrīdētā lēmuma 1. pantā; tas darīts, pamatojoties uz LESD 101. panta 1. punkta kļūdainu interpretāciju;

– ar trešo daļu – to, ka tā ir pieļāvusi kļūdas to četru elementu vispārējā analīzē, kurus Komisija bija izmantojusi, secinot, ka atbilstības noteikumi ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ[15].

51. Ar pretapelācijas sūdzības otro pamatu personas, kas iestājušās lietā, arī apstrīd sprieduma daļu, kura minēta pirmā pamata trešajā daļā, bet no cita skatpunkta, proti, to, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka *ISU* rīcība, ar ko tā tiecas aizstāvēt pati savas saimnieciskās intereses, pati par sevi neatklājot pretkonkurences mērķi.

[14] Skat. spriedumus *MOTOE* (49.–52. punkts) un *OTOC* (69.–92. punkts).

[15] Konkrētāk, *ISU* uzskata, ka Vispārējās tiesas veiktajā analīzē par *ISU* pieņemtajiem noteikumiem, to juridisko un ekonomisko kontekstu un mērķiem neatklājas kaitējuma līmenis, kāds ir nepieciešams, lai ierobežojumu kvalificētu par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ.

52. Galvenais jautājums, uz ko liek atbildēt šie pamati, kuru vairāki elementi pārklājas, būtībā ir tāds, vai Vispārējās tiesas veiktajā LESD 101. panta 1. punkta interpretācijā nebija pieļautas tiesību kļūdas, kad tā apstiprināja apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to bija konstatēta konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamība.

53. Tādējādi izvērtēšu šos pamatus un daļas kopā, vienlaikus turpmākajā analīzē, ja būs vajadzīgs, norādot punktus, kas specifiski attiecas uz dažiem no šiem pamatiem vai daļām.

2. Par pieņemamību

54. Pirms sāku pirmā pamata analīzi, vispirms jānoraida persona, kas iestājušās lietā, izvirzītās iebildes par nepieņemamību attiecībā uz pirmā pamata pirmo daļu, kā arī daļu pirmā pamata trešās daļas.

55. Pretēji tam, ko apgalvo šīs personas, *ISU* argumentācija nav lūgums apgalvotu tiesību kļūdu aizsegā no jauna izvērtēt iesniegtos faktus. Šī argumentācija tiešām attiecas uz tiesību jautājumu, konkrētāk, uz Vispārējās tiesas veikto LESD 101. panta 1. punkta interpretāciju, ciktāl *ISU* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir izmantojusi kļūdainu juridisko kritēriju, piemērojot nosacījumus attiecībā uz konkurences tiesību pārkāpuma konstatējumu.

56. Turpinot – analoģisku iemeslu dēļ jānoraida iebilde par nepieņemamību, ko *ISU* ir izvirzījusi attiecībā uz pretapelācijas sūdzības otro pamatu. Personu, kas iestājušās lietā, arguments neattiecas uz fakta jautājumu, bet gan uz tikai juridisku interpretāciju, ko Tiesa ir veikusi. Kā precizēts šo secinājumu 102. punktā, personas, kas iestājušās lietā, atsaucas uz tiesību kļūdu, pārmetot Vispārējai tiesai, ka tā nav ņēmusi vērā apstākli, ka *ISU* ir atšķirīgā situācijā nekā jebkurš cits uzņēmums, kuram savu saimniecisko interešu aizstāvība būtu leģitīma.

57. Visbeidzot jānoraida *ISU* prasība atzīt šo pamatu par neefektīvu tāpēc, ka neatkarīgi no personu, kas iestājušās lietā, izvirzītās problemātikas Vispārējā tiesa galu galā apstiprināja Komisijas secinājumu par konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību. Pretapelācijas sūdzības otrais pamats attiecas uz jautājumu, kurš ir saistīts ar šīs lietas juridisko un ekonomisko kontekstu un ar vispārīgāku problemātiku, kas skar interešu konflikta riska novēršanu.

3. Par būtību: konkurences ierobežojuma mērķa dēļ konstatējums

a) Vispārīgi apsvērumi par tvērumu jēdzienam "pretkonkurences mērķis" LESD 101. panta 1. punkta izpratnē

58. Uz nolīgumu, uzņēmumu apvienību lēmumu vai saskaņotu darbību attiecas LESD 101. panta 1. punktā noteiktais aizliegums, ja tā "mērķis vai sekas" ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū.

59. Šajā ziņā jāatgādina, ka nolīguma pretkonkurences mērķis un sekas ir nevis kumulatīvi, bet alternatīvi nosacījumi, vērtējot, vai uz šo nolīgumu attiecas LESD 101. panta 1. punktā noteiktais aizliegums. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šī nosacījuma alternatīvais raksturs, uz ko norāda saiklis "vai", vispirms liek izvērtēt pašu nolīguma mērķi, ievērojot ekonomisko kontekstu, kurā tas ir īstenojams [16].

[16] Skat. spriedumu, 2021. gada 18. novembris, *Visma Enterprise* (C-306/20, EU:C:2021:935, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

60. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru noteikti uzņēmumu savstarpējas koordinēšanas veidi liecina par pietiekamu kaitīguma konkurencei pakāpi, lai varētu uzskatīt, ka nav jāpārbauda to sekas [17]. Šajā judikatūrā ir atzīts, ka noteiktu veidu vienošanās starp uzņēmumiem jau pēc sava rakstura var tikt uzskatītas par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējošām [18].

61. Tāpat no Tiesas judikatūras izriet – ja ir noteikts, ka nolīgumam ir pret konkurenci vērsts mērķis, nav vajadzības izskatīt tā sekas [19]. Tomēr gadījumos, kad šo saskaņoto darbību satura analīze neatklāj pietiekamu kaitējuma konkurencei pakāpi, ir jāpārbauda to sekas un, lai uz tām attiektos aizliegums, jābūt izpildītam to nosacījumu kopumam, no kuriem izriet, ka konkurence reāli un jūtami nav tikusi pieļauta, ir bijusi ierobežota vai izkropļota [20].

62. Lai novērtētu, vai nolīgumam starp uzņēmumiem ir pietiekama kaitējuma pakāpe, lai to atzītu par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, ir jāņem vērā tā noteikumu saturs, mērķis, ko ar tiem paredzēts sasniegt, kā arī ekonomiskais un juridiskais konteksts, kurā tas iekļaujas [21].

63. Kad tas ir precizēts, jāpievēršas Vispārējās tiesas veiktajai analīzei, lai noteiktu, vai šī tiesa pamatoti ir uzskatījusi, ka *ISU* noteikumiem ir tāda kaitējuma pakāpe, lai varētu prezumēt to negatīvās sekas uz konkurenci.

b) Par vērtējumu attiecībā uz ierobežojuma mērķa dēļ esamību šajā lietā

64. Iesaku izmantot "klasisko" analīzes shēmu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ konstatēšanai, vērtējot, pirmkārt, Vispārējās tiesas veikto analīzi par atbilstības noteikumu saturu (1. iedaļa) un mērķiem (2. iedaļa), kas man ļaus izdarīt sākotnēju secinājumu (3. iedaļa) un, otrkārt, pievērsties apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem argumentiem par Vispārējās tiesas, iespējams, pieļautajām kļūdām, vērtējot juridisko (4. iedaļa) un ekonomisko (5. iedaļa) kontekstu un atsakoties ņemt vērā lietas dalībnieku apsvērumus.

1) Par atbilstības noteikumu satura analīzi

65. Iesākumā jāatgādina – no Vispārējās tiesas konstatējumiem izriet, ka *ISU* noteikumos, kas bija spēkā pirms 2016. gadā veiktajiem grozījumiem un Paziņojuma Nr. 1974 publicēšanas, nebija paredzēts neviens kritērijs atļauju piešķiršanai sacensībām, ko plānoja rīkot trešās personas, un ka piedalīšanās jebkādās trešo personu rīkotās sacensībās tiek sodīta ar izslēgšanu uz mūžu. Vispārējā tiesa tādējādi uzskatīja, ka pirms šā paziņojuma publicēšanas apelācijas sūdzības iesniedzējai bija pilnīga rīcības brīvība atteikties piešķirt atļauju šādām sacensībām [22].

66. Ar Paziņojuma Nr. 1974 pieņemšanu tika grozīti atbilstības noteikumi un noteikta procedūra, kas jāievēro, lai rīkotājs, kurš ir trešā persona, varētu iegūt atļauju rīkot sacensības atbilstoši iepriekšēju atļauju piešķiršanas sistēmai, un šim nolūkam tika ieviesta virkne vispārīgu,

17 Skat. spriedumu, 2021. gada 18. novembris, *Visma Enterprise* (C-306/20, EU:C:2021:935, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 Skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *CB*/Komisija (C-67/13 P, turpmāk tekstā – "spriedums *CB*/Komisija", EU:C:2014:2204, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Skat. spriedumu, 2009. gada 4. jūnijs, *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:343, 28. un 30. punkts).

20 Skat. spriedumu *CB*/Komisija (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 Skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *ING Pensii* (C-172/14, EU:C:2015:484, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 Skat. pārsūdzētā sprieduma 86. punktu.

finansiālu, tehnisku, sporta un ētikas prasību [23]. Neraugoties uz grozījumiem, kuri veikti ar šo paziņojumu, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *ISU* rīcības brīvība būtiski nemainījās. Vispārējā tiesa tādējādi uzskatīja, ka *ISU* aizvien ir plaša rīcības brīvība, kas tai ļauj liegt piekļuvi tirgum jebkuram konkurentam, pamatojoties uz neskaidri definētiem nosacījumiem, tostarp tādu iemeslu dēļ, kuri nav tieši paredzēti atbilstības noteikumos vai ētikas kodeksā; tā rezultātā lēmumi par atteikumu varēja tikt pieņemti tādu iemeslu dēļ, kas nav leģitīmi [24]. Turklāt *ISU* esot noteikusi vai vismaz draudējusi noteikt bargas sankcijas slidotājiem, kuri piedalās sacensībās, ko rīkojuši konkurenti, kuri nav saņēmuši atļauju.

67. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, Vispārējā tiesa secināja, ka atbilstības noteikumi ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ, un Vispārējās tiesas veiktā atbilstības noteikumu satura analīze bija koncentrēta, pirmkārt, uz atļauju kritērijiem [25] un, otrkārt, uz šajos noteikumos paredzēto sankciju stingrību [26], un tie ir aspekti, kurus aplūkošu atsevišķi vēlāk.

i) Par atbilstības noteikumos paredzētajiem atļauju kritērijiem

68. Vispirms atgādināšu, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru galvenais juridiskais kritērijs, lai noteiktu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību, ir konstatējums, ka nolīgums pats par sevi ir *pietiekami kaitējošs* konkurencei, lai varētu atzīt, ka tā sekas nav jāizvērtē [27]. Šādam konstatējumam tātad ir jāaprobežojas tikai ar vienošanās veidiem, kurus *jau pēc [to] rakstura var [uzskatīt] par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējoš[iem]* [28] un kuru kaitējošais raksturs ir *viegli konstatējams* [29]; tāpēc "ierobežojuma mērķa dēļ" jēdziens ir jāinterpretē šauri [30].

69. Turklāt jānorāda – lai pamatotu to, ka nolīgums tiek kvalificēts par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ", jābūt pietiekami stabilai un ticamai pieredzei, lai varētu uzskatīt, ka šis nolīgums jau pēc sava rakstura kaitē labai konkurences darbībai, un nav vajadzības analizēt tā sekas [31].

70. Jākonstatē, ka, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 89. punktā Vispārējā tiesa apgalvo, ka *ISU* noteikumu pretkonkurences mērķis ir secināms no tā, ka tai bija *plaša rīcības brīvība atteikties piešķirt atļaujas trešo personu ierosinātām sacensībām* un tā *rezultātā* lēmumi par atteikumu *varēja* tikt pieņemti tādu iemeslu dēļ, kas nav leģitīmi. Tādējādi Vispārējās tiesas ieskatā konkurences ierobežojums mērķa dēļ esot izrietējis no *ISU* rīcības brīvības – un tātad šīs federācijas tiesībām – atteikties piešķirt atļaujas trešo personu rīkotiem pasākumiem.

71. Pamatojoties uz spriedumu *T-Mobile Netherlands* u.c. [32], Komisija aizstāv šo nostāju, norādot, ka šajā gadījumā pretkonkurences mērķis ir secināms no apstākļa, ka *ISU* noteikumi "var" ierobežot konkurenci.

[23] Skat. šo secinājumu 15. punktu.

[24] Skat. pārsūdzētā sprieduma 89. un 95. punktu.

[25] Skat. pārsūdzētā sprieduma 84.–89. un 96.–98. punktu.

[26] Skat. pārsūdzētā sprieduma 90.–95. punktu.

[27] Skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2020:265, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[28] Skat. spriedumu *CB*/Komisija (50. punkts) un ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] secinājumus lietā *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 39. punkts).

[29] Skat. ģenerāladvokāta N. Vāla secinājumus lietā *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56. punkts) un ģenerāladvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2019:678, 42. punkts).

[30] Skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2020:265, 54. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

[31] Skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2020:265, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), un ģenerāladvokāta M. Bobeka secinājumus lietā *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2019:678, 54. un 63.–73. punkts).

[32] Spriedums, 2009. gada 4. jūnijs (C-8/08, EU:C:2009:343, 31. punkts).

72. Tomēr es šaubos, ka var uzskatīt, ka ar *teorētisku iespēju* ietekmēt konkurenci, pamatojoties uz *plašo rīcības brīvību*, kas var būt kādai sporta federācijai, var būt pietiekami, lai konstatētu pretkonkurences mērķi, vēl jo vairāk tad, ja pretkonkurences sekas, kas principā būtu jāpieņem, ir neskaidras un katrā ziņā neizriet no Vispārējās tiesas veiktās analīzes, jo šī tiesa ir veikusi aplūkojamo *ISU* noteikumu tikai abstraktu interpretāciju, nevērtējot nevienu konkrētu šo noteikumu īstenošanas piemēru.

73. Norādīšu arī – ar pašu apstākli, ka pastāv iepriekšēju atļauju saņemšanas sistēma, kas rīkotājiem, kuri ir trešās personas, ļauj lūgt piekļuvi tirgum – neatkarīgi no *ISU* rīcības brīvības atteikties piešķirt šādu atļauju –, vajadzētu pietikt, lai radītu jautājumus par *ISU* noteikumu pietiekamo kaitējuma pakāpi attiecībā uz konkurenci. Jautājums, vai ieviestā sistēma tiešām ir pietiekama, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci konkrētajā tirgū, vai arī tā ierobežo konkurenci, manuprāt, ir izšķirams, tikai pamatojoties uz pretkonkurences seku analīzi.

74. Turklāt, rūpīgāk pārbaudot elementus, kurus Vispārējā tiesa ņēma vērā, analizējot atbilstības noteikumu saturu, lai noteiktu *ISU* rīcības brīvību, manuprāt, var apstrīdēt, ka šiem elementiem varētu piemist kaitējošais raksturs, kas Tiesas judikatūrā prasīts konkurences ierobežojuma mērķa dēļ noteikšanai[33]. Šajā ziņā atgādināšu, ka, analizējot atbilstības noteikumu saturu, Vispārējā tiesa vēl papildus sankcijām ņēma vērā arī tiešas saiknes neesamību starp atbilstības noteikumiem, no vienas puses, un leģitīmiem mērķiem, no otras puses, un saiknes ar tās rīkotām sacensībām vai sacensību virkni neesamību.

75. Piemēram, apstāklis, ka sporta federācija pietiekami precīzi nedefinē mērķus, ko tiecas sasniegt ar šiem noteikumiem, bet izmanto vienīgi "nekonkrētas frāzes" vai arī neparedz izsmeļošu prasību sarakstu atļauju piešķiršanai trešo personu rīkotām sacensībām (rezervējot sev tiesības pieprasīt rīkotājiem papildu informāciju saistībā ar dažādajām iepriekš minētajām prasībām), kā Vispārējā tiesa konstatēja pārsūdzētā sprieduma 85. un 87. punktā, tik tiešām var liecināt par atbilstības noteikumu plašo vai pat pārmērīgo tvērumu un par šīs federācijas nozīmīgo rīcības brīvību, tomēr tas nepavisam neatklāj kaitējošu raksturu attiecībā uz konkurenci vai pretkonkurences mērķi[34]. Tas pats attiecas uz Vispārējās tiesas konstatējumiem pārsūdzētā sprieduma 97. punktā attiecībā uz saiknes neesamību starp apelācijas sūdzības iesniedzējas atbilstības noteikumiem un tās rīkotām sacensībām vai sacensību virkni.

76. Otrkārt, jākonstatē – kā turklāt norāda *ISU* –, ka Vispārējā tiesa galvenokārt ir balstījusies uz Tiesas judikatūru saistībā ar lietām, kuras attiecas uz konkurences ierobežojumiem *seku* dēļ, lai veiktu secinājumu par konkurences ierobežojumu *mērķa* dēļ.

77. Konkrētāk, attiecībā uz Paziņojumu Nr. 1974 Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 88. punktā uzskatīja, ka tajā "nav [ietverti] atļauju piešķiršanai paredzēti skaidri definēti, pārskatāmi, nediskriminējoši un kontrolējami kritēriji, kuri varētu nodrošināt sacensību rīkotājiem faktisku piekļuvi konkrētajam tirgum" no sprieduma *OTOC*[35] izrietošās judikatūras izpratnē. Vispārējās tiesas ieskatā šādu kritēriju neesamība *ISU* noteikumos esot atbilstīgs elements konkurences ierobežojuma mērķa dēļ konstatēšanai.

[33] Skat. šo secinājumu 68. punktu.

[34] Šos elementus tomēr var ņemt vērā, analizējot aksesuārus ierobežojumus, lai ilustrētu *ISU* noteikumu nesamērīgo raksturu.

[35] Skat. spriedumu *OTOC* (99. punkts).

78. Tomēr jākonstatē – lai gan Tiesa spriedumā *OTOC* ir atzinusi, ka apstāklis, ka nav paredzēti iepriekš minētie kritēriji, var izraisīt konkurences ierobežojumu, tā tomēr nav uzskatījusi, ka šādu kritēriju neesamība automātiski izraisītu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ kvalifikāciju, bet gan drīzāk ir uzskatījusi to par norādi uz ierobežojošām sekām, kas var izrietēt no regulējuma, kurā nav paredzēti šādi kritēriji [36].

79. Taču, lai gan Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 72. punktā pati skaidri ir atzinusi, ka regulējumu, uz ko attiecās lieta, kurā tika pasludināts spriedums *OTOC*, Tiesa ir kvalificējusi par ierobežojumu seku dēļ, tā nosprieda, ka šis apstāklis neliedz analīzē par ierobežojumu mērķa dēļ piemērot šo judikatūru (kā arī judikatūru, kas izriet no sprieduma *MOTOE*). Lai pamatotu savu pieeju, Vispārējā tiesa balstījās uz spriedumu *Generics (UK)* u.c. [37] un it īpaši tā 84. punktu, kas Vispārējās tiesas ieskatā ļaujot uzskatīt, ka nolīgums var ierobežot konkurenci mērķa dēļ konkrētā kontekstā, lai gan citā kontekstā būtu jāizvērtē nolīguma sekas.

80. Lai gan netiek apstrīdēts, ka atkarībā no konteksta, kādā iekļaujas nolīgums, tas noteiktos gadījumos var ierobežot konkurenci mērķa dēļ, savukārt citos gadījumos būtu jāanalizē tā sekas, tas nenozīmē, ka kritērijus, kas izriet no sprieduma *OTOC* (vai no sprieduma *MOTOE*), var tieši piemērot šajā lietā, lai pierādītu konkurences ierobežojumu mērķa dēļ.

81. Šajā lietā Vispārējā tiesa nepaskaidro ne to, kāds būtu "konkrētais konteksts", kas pamatotu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ kvalifikāciju, ne it īpaši to, kā šis konteksts atšķiras no konteksta lietā, kurā tika pasludināts spriedums *OTOC*, lai pamatotu konstatētā ierobežojuma atšķirīgo kvalifikāciju.

ii) Par atbilstības noteikumos paredzēto sankciju stingrību

82. Attiecībā uz atbilstības noteikumos paredzēto sankciju regulējumu *ISU* norādīja, ka to sankciju līmenim, kuras piemēro slidotājiem, kas piedalās trešās personas rīkotā pasākumā, nav nekādas nozīmes, nosakot, vai šo atbilstības noteikumu mērķis ir ierobežot konkurenci, jo šīs sankcijas konkurenci negatīvi var ietekmēt vienīgi tad, ja atteikums piešķirt atļauju šā pasākuma rīkošanai būtu balstīts uz iemesliem, kas nav leģitīmi.

83. Tomēr pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, un neraugoties uz apstākli, ka vēlākā posmā sankcijas varētu attaisnot leģitīmi mērķi (kas varētu tās pilnīgi izslēgt no LESD 101. panta piemērošanas jomas), regulējuma represīvais raksturs un tā pārkāpuma gadījumā piemērojamo sankciju smagums ir īpaši atbilstīgi elementi, analizējot atbilstības noteikumu saturu, jo tie var negatīvi ietekmēt konkurenci. Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 91. un 95. punktā, noteikto sankciju smagums var atturēt sportistus piedalīties sacensībās, kurām apelācijas sūdzības iesniedzēja nav piešķīrusi atļauju, un līdz ar to varētu noslēgt tirgu potenciāliem konkurentiem, kam tiek liegta iespēja izmantot to sportistu dalību, kuri nepieciešami to sporta sacensību rīkošanai.

84. Taču tā ietekmi uz konkurenci nevar analizēt abstrakti, neņemot vērā vispārējo kontekstu, kurā sankciju regulējums iekļaujas. Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 89. un 95. punktā, *ISU* noteikumu apgalvoto pretkonkurences mērķi nevar secināt,

[36] Skat. spriedumu *OTOC* (70.–100. punkts).

[37] Spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52).

vienīgi pamatojoties uz sankciju smaguma atsevišķu vērtējumu, bet gan tas drīzāk ir jāvērtē (plašākā) kontekstā saistībā ar konstatējumu, ka *ISU* bija "plaša rīcības brīvība" atteikties piešķirt atļaujas trešo personu ierosinātām sacensībām [38].

85. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uzskatu, ka elementi, kurus Vispārējā tiesa ir izmantojusi atbilstības noteikumu satura analīzē, neļauj secināt, ka attiecībā uz *ISU* atbilstības noteikumiem bija šāda pieredze.

2) Par atbilstības noteikumu mērķu analīzi

86. Attiecībā uz *ISU* noteikumu mērķiem atgādināšu, ka Vispārējās tiesas analīze bija vērsta, pirmām kārtām, uz leģitīmo mērķu aizsardzību [39] un, otrām kārtām, uz *ISU* saimniecisko interešu aizsardzību [40] – šos aspektus atsevišķi vērtēšu turpmāk šajos secinājumos.

i) Par jautājumu, kas attiecas uz "ISU" leģitīmo interešu aizsardzību

87. Iesākumā jānorāda, ka ar apelācijas sūdzības pirmā pamata otro daļu *ISU* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir konstatējusi tādu jaunu pārkāpumu, kas ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ, atšķirīgs no apstrīdētajā lēmumā konstatētā pārkāpuma. Konkrētāk, *ISU* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir aizstājusi Komisijas pamatojumu pati ar savējo, plaši balstoties uz elementiem, kas apspriesti apstrīdētā lēmuma 8.5. iedaļā ("Atbilstības noteikumi ietilpst Līguma 101. panta piemērošanas jomā"), lai gan šie elementi nebija iekļauti šī lēmuma 8.3. iedaļā ("Konkurences ierobežojums mērķa dēļ"), kas attiecas uz pārkāpuma mērķa dēļ esamības konstatējumu.

88. Apelācijas sūdzības iesniedzēja balstās it īpaši uz to, ka jautājumu par *ISU* leģitīmo interešu aizsardzību Komisija detalizēti nav vērtējusi, analizējot ierobežojumu mērķa dēļ (apstrīdētā lēmuma 8.3. iedaļa) [41], bet gan tam pievērsusies šī lēmuma 8.5. iedaļā, kurā tā vērtēja, vai atbilstības noteikumi ietilpst LESD 101. panta piemērošanas jomā.

89. Atšķirībā no Komisijas izmantotās pieejas nošķirt šos abus analīzes ietvarus Vispārējā tiesa, kā tā pati norāda pārsūdzētā sprieduma 64. punktā, uzskatīja par lietderīgu vērtēt kopā otro pamatu (attiecībā uz ierobežojuma mērķa dēļ konstatējumu) un trešo un ceturto pamatu (attiecībā uz Komisijas vērtējumu par to, vai konkurences ierobežojums ir objektīvi saistīts un samērīgs ar mērķa aizsargāt ātrslidošanas integritāti pret derībām sporta jomā sasniegšanu) [42]. Tādējādi Vispārējā tiesa jautājumu par vispārējo interešu mērķu ņemšanu vērā integrēja konkurences ierobežojuma mērķa dēļ noteikšanā.

90. Līdz ar to rodas jautājums, vai Vispārējā tiesa, nepieļaujot tiesību kļūdu, varēja veikt "kombinētu" jeb "paralēlu" analīzi attiecībā uz konkurences ierobežojumu mērķa dēļ un attiecībā uz šā ierobežojuma objektīvi pamatota un samērīga rakstura neesamību.

[38] Skat. pārsūdzētā sprieduma 89. un 95. punktu.

[39] Skat. pārsūdzētā sprieduma 100.–104. punktu.

[40] Skat. pārsūdzētā sprieduma 105.–114. punktu.

[41] Lai gan apstrīdētā lēmuma 163. apsvērumā Komisija atsaucas uz to, ka nepastāv tiešas saiknes starp *ISU* noteikumiem un leģitīmiem mērķiem, kas ir elements, kurš galvenokārt tika analizēts, vērtējot šo noteikumu saturu, šā lēmuma 171. apsvērums neatstāj nekādas šaubas par Komisijas izmantoto pieeju neņemt vērā leģitīmos mērķus pretkonkurences mērķa analīzes posmā.

[42] Skat. pārsūdzētā sprieduma 99.–114. punktu.

91. Iesākumā jākonstatē, ka šī Vispārējās tiesas izmantotā pieeja ir pamatā zināmai neskaidrībai, jo tās rezultātā nav skaidri saprotams, kāda analīze ir izmantota. Tādējādi pirmajā posmā Vispārējā tiesa ir izmantojusi klasisku konkurences ierobežojuma mērķa dēļ noteikšanas pieeju, vispirms analizējot atbilstības noteikumu saturu. Tomēr otrajā posmā, izvērtējot šo noteikumu mērķus, Vispārējā tiesa, šķiet, tos ir vērtējusi, ņemot vērā kritērijus, kas noteikti spriedumā *Meca-Medina*, pieņemot, ka *ISU* izvirzītais mērķis, saskaņā ar kuru ar šiem noteikumiem tiektos aizsargāt ātrslidošanas integritāti pret derībām, ja tas patiešām ir leģitīms, nepamato konstatētos ierobežojumus, kuri nav objektīvi saistīti ar tā sasniegšanu un ir atzīti par nesamērīgiem. Tādējādi konstatējums, ka *ISU* noteikumi ir nesamērīgi ar izvirzītajiem mērķiem, Vispārējās tiesas ieskatā izraisot gan "aksesuāro ierobežojumu izņēmuma" nepiemērojamību, gan to automātisku kvalificēšanu par ierobežojumu mērķa dēļ.

92. Pirms pieņemu nostāju par šo Vispārējās tiesas izmantoto pieeju, vispirms jāatgādina, ka saistībā ar LESD 101. panta 1. punktu ar nolīgumu vai ar uzņēmumu apvienības lēmumu izvirzītajiem mērķiem var būt nozīme divos analīzes aspektos.

93. Pirmām kārtām, objektīvie mērķi, ko ar nolīgumu tiecas sasniegt, var būt atbilstīgi, un ar tiem var noteikt, vai uz to attiecas ar LESD 101. panta 1. punktu noteiktais aizliegums [43]. Šos objektīvos mērķus, kuriem skaidri ir jāizriet no attiecīgajiem pasākumiem, nevajag jaukt ar subjektīvajiem nolūkiem ierobežot vai neierobežot konkurenci vai ar likumīgajiem mērķiem, kādi varētu būt attiecīgajiem uzņēmumiem [44]. Šajā ziņā jāprecizē, ka no pastāvīgās judikatūras izriet – tas, ka pasākums tiek uzskatīts par tādu, kam ir likumīgs mērķis, neizslēdz to, ka minētais pasākums var tikt uzskatīts par tādu, kam ir konkurenci ierobežojošs mērķis [45]. Tādējādi, konstatējot konkurences ierobežojumu mērķa dēļ, ar mērķu analīzi tiecas noteikt (pamatojoties uz tādiem citiem elementiem kā nolīguma saturs un tā juridiskais un ekonomiskais konteksts) nolīguma pret konkurenci vērsto un pietiekami kaitīgo mērķi vai raksturu. Šajā analīzes posmā tātad netiek ņemti vērā likumīgie mērķi, lai arī tos vajadzības gadījumā var ņemt vērā, lai saņemtu atbrīvojumu atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam.

94. Otrām kārtām, nolīguma mērķiem ir nozīme arī aksesuāro ierobežojumu analīzes kontekstā; ar šo analīzi tiecas noteikt, vai konkurenci ierobežojošās sekas, kas izriet no attiecīgā pasākuma, ir objektīvi saistītas un samērīgas ar leģitīma mērķa sasniegšanu. Ja šie nosacījumi ir izpildīti, nolīgums, kurā ir iekļauts aplūkojamais pasākums, vispār neietilpst LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā. Šajā ziņā šā mērķa noteikšana un tā likumības atzīšana ir šīs analīzes pirmais posms.

95. Lai gan atsevišķi šo divu analīžu aspekti, kas principā ir atšķirīgi, var pārklāties, tomēr aplūkojamo pasākumu mērķu vērtējums abos gadījumos ir konceptuāli atšķirīgs. Tāpat ir ar secinājumiem, kas no šiem abiem analīzes veidiem ir jāizdara.

96. Tādējādi pretēji tam, ko, šķiet, apgalvo Vispārējā tiesa, pasākuma nesamērīgais raksturs attiecībā pret leģitīmu mērķi automātiski nenozīmē kvalificēšanu par "konkurences ierobežojumu mērķa dēļ". Konkrētāk, tas, ka pasākums neatbilst spriedumā *Meca-Medina* noteiktajiem pārbaudes kritērijiem, nozīmē vienīgi to, ka šis pasākums būs (vai paliks) pakļauts "klasiskajai analīzei" attiecībā uz LESD 101. pantu, tostarp vērtējumam par iespējamu

43 Skat. spriedumu *CB*/Komisija (53. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Skat. ģenerāladvokāta N. Vāla secinājumus lietā *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 117. punkts).

45 Skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Budapest Bank* u.c. (C-228/18, EU:C:2020:265, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

atbrīvojuma saņemšanu atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam. Līdz ar to, lai arī ir iespējams, ka pasākums, kas ir kvalificēts par "konkurences ierobežojumu mērķa dēļ", ir – pēc savas būtības – nesamērīgs ar izvirzīto leģitīmo mērķi, nav noteikti tā, ka spēkā ir pretējais.

97. Ņemot vērā iepriekš minēto, manuprāt, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 110. un 111. punktā uzskatot, ka *ISU* iepriekšēju atļauju piešķiršanas sistēmu varēja atzīt par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ tādēļ, ka tā pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi nodrošināt, ka sporta sacensības atbilst kopējiem standartiem.

98. Tomēr jānorāda – lai gan elementi, ko Vispārējā tiesa vērtēja, lai secinātu, ka atbilstības noteikumi ir nesamērīgi ar izvirzītajiem leģitīmajiem mērķiem, nevar pamatot konstatējumu par ierobežojumu mērķa dēļ, tie tomēr varētu izrādīties atbilstīgi, lai konstatētu ierobežojumu seku dēļ, ja tie ir izmantoti tam, lai nepamatoti izslēgtu pasākumu rīkotājus, kas ir trešās personas, kā Tiesa to ir norādījusi spriedumos *Meca-Medina*[46] un *OTOC*[47].

99. Visbeidzot vēlos norādīt, ka pieņemt Vispārējās tiesas nostāju attiecībā gan uz *ISU* noteikumu satura interpretāciju, gan uz to vērtējumu, ka ar *ISU* noteikumu nesamērīgo raksturu attiecībā uz izvirzītajiem mērķiem pietiekot, lai konstatētu konkurences ierobežojumu mērķa dēļ, nozīmētu paplašināt jēdzienu "konkurences ierobežojums mērķa dēļ", un tas būtu pretrunā Tiesas iedibinātajai judikatūrai, kas prasa šā jēdziena šauru interpretāciju[48].

ii) Par jautājumu, kas attiecas uz ISU saimniecisko interešu aizsardzību

100. Vispirms jāatgādina, ka pretēji tam, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 169. apsvērumā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 108. un 109. punktā uzskatīja – pieņemot, ka būtu pierādīts, ka ar 2016. gadā pieņemtajiem atbilstības noteikumiem tiek arī īstenots mērķis aizstāvēt apelācijas sūdzības iesniedzējas saimnieciskās intereses, apstāklis, ka federācija tiecas aizstāvēt savas saimnieciskās intereses, pats par sevi nav pret konkurenci vērsts.

101. Personas, kas iestājušās lietā, šo Vispārējās tiesas vērtējumu apstrīd pretapelācijas sūdzības otrajā pamatā, kuru šo secinājumu 51. punktā minēto iemeslu dēļ iesaku vērtēt šajā manas analīzes posmā.

102. Konkrētāk, personas, kas iestājušās lietā, pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdas, secinot – apstāklis, ka *ISU* ir īstenojusi savas saimnieciskās intereses, pats par sevi nav pret konkurenci vērsts. Personu, kas iestājušās lietā, ieskatā principu, saskaņā ar kuru uzņēmumam vispārīgi ir atļauts īstenot savas saimnieciskās intereses, nevar piemērot *ISU*, ņemot vērā tās īpašo situāciju. *ISU* divkāršajai lomai, proti, tam, ka *ISU* ir vienlaikus regulatīva struktūra un ekonomiska vienība, vajagot tai liegt aizstāvēt savas saimnieciskās intereses, kas saistītas ar tās regulatīvās struktūras lomu, proti, piešķirt vai atteikties piešķirt atļaujas pasākumiem, kurus rīko trešās personas, tā nodarot kaitējumu tās konkurentiem. Šīs lietas būtība tādējādi esot apstāklī, ka *ISU* atbilstības noteikumi tai ļauj liegt piekļuvi tirgum tās konkurentiem. Tāpēc šiem noteikumiem un lēmumiem par neatbilstību, kas no tiem izriet, esot arī negatīva ietekme uz profesionālo ātrslidotāju un sacensību rīkotāju, kuri ir trešās personas, (saimnieciskajām) interesēm. Personu,

46 Šī sprieduma 47. punkts.

47 Šī sprieduma 70.–100. punkts.

48 Skat. šo secinājumu 68. punktu.

kas iestājušās lietā, ieskatā to, vai uzņēmums var leģitīmi aizstāvēt pats savas saimnieciskās intereses, Vispārējai tiesai esot vajadzējis noteikt, ņemot vērā šos apstākļus. Šo nostāju aizstāv arī Komisija.

103. Turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ uzskatu, ka Vispārējās tiesas analīzē nav pieļauta tiesību kļūda un ka ir jānoraida personu, kas iestājušās lietā, argumenti pretapelācijas sūdzības otrā pamata atbalstam.

104. Kā izklāstīts šo secinājumu 44.–49. punktā, lai gan uz sporta federācijām attiecas zināmi pienākumi, lai noteiktu robežas tām piešķirtajām pilnvarām un pārbaudītu to labu izpildi, tādas sporta federācijas kā *ISU* saimniecisko interešu aizsardzība no konkurences tiesību viedokļa būtu problemātiska vienīgi tādā gadījumā, ja tā *nepamatoti* liegtu konkurentam piekļuvi tirgum.

105. Piekrist personu, kas iestājušās lietā, interpretācijai nozīmētu aizliegt sporta federācijām, kas ir tādā pašā situācijā kā *ISU*, veikt jebkādu saimniecisko darbību, un šī situācija ir grūti savienojama ar to, ka, neraugoties uz šo federāciju īpašo raksturu, tās vienlaikus ir arī uzņēmumi, kuriem – tāpat kā jebkuram citam uzņēmumam – saimniecisko mērķu sasniegšana ir objektīvi saistīta ar to darbību. Turklāt saimnieciskā darbība, ko šīs federācijas veic, daudzos gadījumos ne tikai ir saistīta ar šo federāciju sporta darbību, bet ir arī ar to savstarpējas atkarības attiecībās un līdz ar to var nebūt no šīs darbības nošķirama.

106. Ņemot vērā iepriekš minēto, jākonstatē – apstāklis, ka tāda sporta federācija kā *ISU* īsteno savas saimnieciskās intereses, pats par sevi nav vērsts pret konkurenci un tādējādi, vērtējot konkurences ierobežojumu, šo apstākli nevar izmantot kā elementu, kas norāda uz pretkonkurences mērķi.

107. Visbeidzot norādīšu – apstāklim, ka Vispārējā tiesa pati atzina, ka ar *ISU* noteikumiem tiek īstenoti leģitīmi mērķi saistībā gan ar apelācijas sūdzības iesniedzējas saimniecisko interešu aizsardzību, gan ar tādu interešu aizsardzību, kuras saistītas ar sportu, būtu vajadzējis tai likt apšaubīt tās konstatējumu, ka šo pašu noteikumu mērķis pēc sava rakstura vien ir uzskatāms par kaitējošu normālai konkurences funkcionēšanai[49].

3) Sākotnējs secinājums par atbilstības noteikumu satura un mērķu analīzi

108. Ar iepriekš izklāstīto analīzi par atbilstības noteikumu saturu un to mērķiem, manuprāt, pietiek, lai secinātu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, kvalificējot *ISU* atbilstības noteikumus kā konkurences ierobežojumu(-us) mērķa dēļ, un nav jāvērtē argumenti, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēja ir izvirzījusi, lai apstrīdētu Vispārējās tiesas veikto analīzi, pirmām kārtām, par juridisko un ekonomisko kontekstu un, otrām kārtām, par pušu nodomu. Tomēr pilnības labad īsi paudīšu viedokli par šiem abiem punktiem, kurus *ISU* ir izvirzījusi, it īpaši, ņemot vērā šo punktu iespējamo atbilstību attiecībā uz to pretkonkurences seku analīzi, kuras, iespējams, izriet no *ISU* noteikumiem.

[49] Skat. spriedumu *CB*/Komisija (75. punkts).

4) Par atbilstības noteikumu juridiskā un ekonomiskā konteksta analīzi

109. Pārsūdzētā sprieduma 115.–123. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *ISU* atbilstības noteikumu un atļauju piešķiršanas noteikumu juridiskā un ekonomiskā konteksta vērtējums neliek apšaubīt Komisijas secinājumu par konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību LESD 101. panta 1. punkta izpratnē un ka tādējādi nav turklāt jāvērtē šo noteikumu faktiskā vai potenciālā ietekme uz konkurenci.

110. Apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā ziņā norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu savā analīzē par konkrēto tirgu, ņemot vērā tā kontekstu. It īpaši tā uzskata, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, atteikdamās ņemt vērā daiļslidošanas sacensības, kurām apelācijas sūdzības iesniedzēja bija piešķīrusi atļauju. Konkrētāk, apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir noraidījusi iespēju piemērot judikatūru, kura izriet no sprieduma *CB/*Komisija un kurā ir paredzēts, ka, analizējot ierobežojumu mērķa dēļ, ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi, it īpaši ietekmēto pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgā tirgus vai tirgu darbības un struktūras apstākļi, saistībā ar saimnieciski tiesisko kontekstu, kurā koordinācija ietilpst, neatkarīgi no tā, vai šie apstākļi ir raksturīgi konkrētajam tirgum vai ne [50].

111. Šajā ziņā jāatgādina, ka Vispārējā tiesa uzskatīja – lai gan lietā, no kuras izriet šī judikatūra, pastāvēja mijiedarbība starp konkrēto tirgu un citu saistīto tirgu, tādi elementi nav konstatēti šajā lietā. Vispārējās tiesas ieskatā apstāklis, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir varējusi apstiprināt daiļslidošanas sacensības, pat pieņemot, ka runa būtu par īsteni neatkarīgām sacensībām, nav nozīmīgs atbilstības noteikumu konteksta izvērtēšanai, jo tas neliek apšaubīt secinājumu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas atbilstības noteikumi tai ļauj kropļot konkurenci konkrētajā tirgū, dodot priekšrocības savām sacensībām uz trešo personu ierosinātu sacensību rēķina, un tādēļ šie noteikumi nenodrošina faktisku piekļuvi šim tirgum [51].

112. Komisija apgalvo, ka arguments par sprieduma *CB*/Komisija, kā apgalvots, kļūdaino interpretāciju ir neefektīvs, ciktāl *pat tad*, ja Vispārējā tiesa to, ko Tiesa minētajā spriedumā bija minējusi kā piemēru īpašai situācijai, kurā ir atbilstīgi ņemt vērā elementu, kas saistīts ar citu tirgu, nevis konkrēto tirgu, būtu sajaukusi ar vispārēju noteikumu, tas neliktu apšaubīt šo secinājumu iepriekšējā punktā aprakstīto izšķirīgo argumentāciju.

113. Šajā ziņā uzskatu, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, apstāklis, ka tiek atzīts – lai arī tas būtu darīts tikai teorētiski, kā to darīja Vispārējā tiesa –, ka *ISU* varēja apstiprināt neatkarīgas daiļslidošanas sacensības, var radīt jautājumus par "konkurences ierobežojuma mērķa dēļ" kvalifikāciju.

114. Lai gan ir taisnība, ka analīzei, kuru Tiesa veica spriedumā *CB/*Komisija, ir īpašs faktiskais konteksts (proti, divējādas sistēmas abu daļu mijiedarbība un mijiedarbība starp konkrēto tirgu un citu saistīto tirgu), tomēr *ISU* lēmumu pieņemšanas prakse attiecībā uz daiļslidošanu varētu būt atbilstīga, vērtējot aplūkojamo noteikumu juridisko kontekstu.

115. Kā Vispārējā tiesa ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 117. punktā, jānorāda, pirmām kārtām, ka šīs abas disciplīnas, lai gan Komisija tās raksturoja kā atsevišķus tirgus – un apelācijas sūdzības iesniedzēja šo tirgus definīciju nav apstrīdējusi –, regulē tas pats tiesiskais regulējums (un

[50] Skat. spriedumu *CB*/Komisija (78. punkts).

[51] Skat. pārsūdzētā sprieduma 118. un 119. punktu.

tādējādi abām disciplīnām ir piemērojami tie paši iepriekšējo atļauju piešķiršanas noteikumi un noteikumi par disciplinārsodiem), un, otrām kārtām, ka tai pašai struktūrai, proti, *ISU*, ir tiesības piešķirt vai atteikt atļaujas rīkot neatkarīgus pasākumus abās šajās disciplīnās.

116. Šis elements varētu būt īpašs apstāklis, kas liktu rasties šaubām par *ISU* noteikumu šķietamo kaitīgo raksturu, ja apstiprinātos, ka šī federācija bija atļāvusi rīkot neatkarīgas sacensības daiļslidošanā. Tāpēc uzskatu – ja, vērtējot nolīguma, par kuru ir prezumēts, ka tam ir pretkonkurences mērķis, juridisko un ekonomisko kontekstu, kādi elementi rada šaubas par prasīto kaitējuma pakāpi vai šķiet pretrunīgi, ir jāanalizē tā sekas.

117. Lai gan ir taisnība, ka, lai pierādītu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību, pasākuma ekonomiskā un juridiskā konteksta analīzei ir jāietver tikai tas, kas ir absolūti nepieciešams, neietverot aplūkojamā pasākuma seku analīzi[52], man šķiet, ka, ņemot vērā *ISU* lēmumu pieņemšanas praksi plašākā kontekstā, analizējot tās lomu un pilnvaras, kas tai piešķirtas, netiktu pārsniegtas konkurences ierobežojuma mērķa dēļ analītiskā ietvara robežas.

118. To paturot prātā, jāprecizē, ka šajā gadījumā tas, kā tiks ņemta vērā *ISU* lēmumu pieņemšanas prakse daiļslidošanas tirgū, būs atkarīgs no faktisko apstākļu vērtējuma, par kuru Tiesai nav jālemj un attiecībā uz kuru tai arī nav nepieciešamo faktu, lai to darītu, ņemot vērā, ka Vispārējā tiesa tos nav vērtējusi[53].

5) Par pušu nodomu analīzi

119. Atsaucoties uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru nav nepieciešami nodoma elementi, lai noteiktu konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību[54], un turklāt uzskatot, ka konkurences ierobežojuma mērķa dēļ esamību bija pietiekami pamatojusi analīze par atbilstības noteikumu saturu un mērķiem, kā arī kontekstu, kurā tie iekļaujas, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 121. punktā uzskatīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītie argumenti pret šo ierobežojuma vērtējuma daļu ir neefektīvi.

120. Apelācijas sūdzības iesniedzēja noraida šo vērtējumu gan saistībā ar pirmā pamata pirmo daļu, gan daļā šā pamata trešās daļas, būtībā Vispārējai tiesai pārmetot, ka tā nav pārbaudījusi nevienu no tās argumentiem, ar kuriem bija apstrīdēts Komisijas faktu vērtējums konstatējuma par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ atbalstam, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma.

121. Šajā ziņā jāuzsver, ka fakti, uz kuriem Komisija esot balstījusies savā analīzē un kurus Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi – ko apelācijas sūdzības iesniedzēja turklāt apstrīd, tomēr neizvirzot faktu sagrozīšanu –, visi attiecas uz neatkarīgu sacensību piemēriem, kuri Komisijas ieskatā pierādot *ISU* nodomu liegt konkurentiem ienākšanu attiecīgajā tirgū[55].

122. Ņemot vērā iepriekš minēto analīzi, ar kuru iesaku apmierināt apelācijas pirmo pamatu un atcelt Vispārējās tiesas spriedumu attiecībā uz konkurences ierobežojuma mērķa dēļ konstatējumu, uzskatu, ka šie fakti var būt atbilstīgi, analizējot *ISU* noteikumu sekas. Tādējādi, balstoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, kas saistīti ar pamatojuma pamatotību, uzskatu arī, ka vairs nav nepieciešams vērtēt pamatu attiecībā uz pamatojuma trūkumu.

[52] Skat. spriedumu, 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 29. punkts).

[53] Šajā ziņā jānorāda, ka informāciju par sacensībām daiļslidošanas jomā, kuras *ISU* esot pieņēmusi, Komisija un *ISU* interpretē atšķirīgi.

[54] Skat. spriedumu, 2006. gada 6. aprīlis, *General Motors*/Komisija (C-551/03 P, EU:C:2006:229, 77. punkts).

[55] Skat. apstrīdētā lēmuma 175.–177. apsvērumu.

4. Secinājumi par pirmo pamatu

123. Gadījumā, ja ierobežojums nav skaidri pierādīts, LESD 101. panta 1. punkta vajadzībām ir jāveic tā seku pilnīga analīze. Šādas analīzes mērķis ir noteikt, kādu ietekmi uz konkurenci nolīgums var radīt konkrētajā tirgū. Šajā gadījumā vienīgi vērtējums par to, kādā veidā *ISU* interpretē un praksē piemēro noteikumus, ļaus noteikt, vai šie noteikumi draud ierobežot konkurenci. Citiem vārdiem, pienāktos analizēt, vai atbilstoši rīcības brīvībai, kas ir piešķirta *ISU*, šī federācija varēja ierobežot konkurenci, liedzot piekļuvi konkrētajam tirgum; šādu vērtējumu principā var veikt vienīgi tad, ja ņem vērā aplūkojamā pasākuma (konkrētās) *sekas*.

124. Ņemot vērā iepriekš minēto, apelācijas pirmais pamats ir jāapmierina.

C. Par apelācijas otro pamatu

125. Ar apelācijas otro pamatu *ISU* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nevērtējot *ISU* prasības ceturto pamatu, ar kuru tā norādīja, ka tās lēmums neapstiprināt trešās personas rīkotas sacensības *Icederby*, kurām vajadzēja notikt Dubaijā (Apvienotie Arābu Emirāti; turpmāk tekstā – "Dubaijas pasākums"), neietilpst LESD 101. panta piemērošanas jomā, jo šim lēmumam tās ieskatā bija leģitīms un tās ētikas kodeksam atbilstošs mērķis – ar šo kodeksu ir aizliegts jebkāda veida atbalsts derībām.

126. Iesākumā jānoraida iebilde par nepieņemamību, kuru izvirzījušas personas, kas iestājušās lietā, un saskaņā ar kuru *ISU*, formāli atsaucoties uz tiesību kļūdu esamību, patiesībā nepieņemamā veidā lūdz Tiesu no jauna vērtēt faktus, vienlaikus neapgalvojot, ka Vispārējā tiesa tos būtu sagrozījusi. Man šķiet, ka ar otro pamatu *ISU* pārmet Vispārējai tiesai pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, jo šī tiesa neesot sniegusi atbildi uz daļu no tās galvenajiem argumentiem [56].

127. Runājot par būtību, pirmkārt, jākonstatē, ka ar apelācijas otro pamatu *ISU* apgalvo nevis to, ka atbilstības noteikumi neietilptu LESD 101. panta piemērošanas jomā, bet vienīgi to, ka tās lēmumu neapstiprināt Dubaijas pasākumu vajadzētu izslēgt no šīs normas piemērošanas jomas tāpēc, ka šim lēmumam bija leģitīms mērķis.

128. Tomēr jākonstatē, ka ne apstrīdētajā lēmumā, ne pārsūdzētajā spriedumā nav īpaši skatīts lēmums par atteikumu attiecībā uz Dubaijas pasākumu. Lai gan ar šo pasākumu saistītais atteikums, šķiet, bija pamatā izmeklēšanai, kuru Komisija sāka (pēc sūdzības, ko tai iesniedza *Tuitert* un *Kerstholt*) un kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums – un lai gan šis atteikums līdz ar citiem sacensību piemēriem, šķiet, tika izmantots, lai raksturotu veidu, kādā tika praksē piemēroti aplūkojamie noteikumi –, tomēr apstrīdētais lēmums attiecas uz *ISU* pieņemtajiem atbilstības noteikumiem un to saderību ar LESD 101. pantu. Vispārējā tiesa tādējādi uzskatīja, ka ar pašiem šiem noteikumiem pietiek, lai pamatotu secinājumu, ka tie ir problemātiski, raugoties no konkurences tiesību viedokļa, neatkarīgi no konkrētajām aplūkojamajām sacensībām [57].

[56] Skat. spriedumu, 2013. gada 11. aprīlis, *Mindo*/Komisija (C-652/11 P, EU:C:2013:229, 41. punkts).

[57] Šķiet, ka šo Vispārējās tiesas konstatējumu apstiprina arī Komisijas apstrīdētā lēmuma 251.–266. apsvērumā veiktā analīze par šo noteikumu samērīgumu ar izvirzītajiem mērķiem, lai arī šī analīze neattiecas īpaši uz Dubaijas pasākumu.

129. Šajā ziņā jānorāda, ka pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, jēdziena "piemērošana" iekļaušanu apstrīdētā lēmuma 1. pantā nevar interpretēt kā tādu, kas attiecas uz Dubaijas pasākumu, bet tas drīzāk izriet no Komisijas konstatējuma par konkurences ierobežojumu gan mērķa dēļ, gan seku dēļ (kas izklāstīts apstrīdētā lēmuma 8.3. un 8.4. iedaļā) [58].

130. Otrkārt, pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzēja, Vispārējā tiesa neatstāja neskatītu prasības pieteikuma ceturto pamatu, jo tas tika vērtēts kopā ar otro un trešo pamatu pārsūdzētā sprieduma 64. un nākamajos punktos [59].

131. Attiecībā uz plašāku jautājumu, vai var būt tā, ka atbilstības noteikumi neietilpst LESD 101. panta piemērošanas jomā kā aksesuāri ierobežojumi, Vispārējā tiesa, vispirms atzinusi *ISU* izvirzīto mērķu leģitimitāti – it īpaši mērķa aizsargāt ātrslidošanas integritāti pret riskiem saistībā ar derībām leģitimitāti [60] – un to, ka iepriekšējo atļauju sistēma, kuras mērķis bija raudzīties, lai organizators ievērotu kopējos standartus, bija mehānisms, kā nodrošināt ar šī sporta specifiku saistītos mērķus [61], pēc tam atzina, ka atbilstības noteikumu un tostarp sankciju, ko *ISU* šajā gadījumā ieviesusi, patvaļīgais un nesamērīgais raksturs pārsniedz to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai judikatūras, kura saistīta ar aksesuāriem ierobežojumiem, un it īpaši sprieduma *Meca-Medina* izpratnē [62].

132. Visbeidzot jānoraida arguments, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja pārmet Komisijai un Vispārējai tiesai, ka tās nav ņēmušas vērā normatīvo aktu izmaiņas Korejā (*Icederby* koncepta izcelsmes valstī) attiecībā uz derībām, jo šim elementam nav nozīmes, vērtējot *ISU* noteikumu saderību ar Savienības konkurences tiesībām. Tādējādi uzskatu, ka Vispārējā tiesa pamatoti nav ņēmusi vērā šo argumentu.

133. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka apelācijas otrais pamats ir jānoraida.

D. Par lūgumu izskatīt lietu un par lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai

134. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. pantam, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

135. Šajā ziņā jānorāda, ka *ISU* lūdza izskatīt lietu, uzskatot, ka gadījumā, ja pārsūdzētais spriedums tiktu atcelts, Tiesa varētu izskatīt lietu kopumā. Tomēr ir jākonstatē, ka motīvi, ar kuriem ir pamatota pārsūdzētā sprieduma atcelšana, nav tādi, kas izraisītu apstrīdētā lēmuma pilnīgu atcelšanu. Proti, šie motīvi izraisa šā lēmuma atcelšanu tikai tiktāl, ciktāl tajā ir konstatēts, ka aplūkojamo pasākumu mērķis ir ierobežot konkurenci LESD 101. panta 1. punkta izpratnē. Saskaņā ar šo secinājumu 123. punktā atgādināto judikatūru tādējādi ir jānosaka, vai, kā Komisija uzskatīja apstrīdētajā lēmumā, aplūkojamo nolīgumu "sekas" bija konkurences ierobežošana LESD 101. panta 1. punkta izpratnē.

58 *ISU* šajā ziņā atkārto argumentu, kurš izvirzīts pirmā pamata pirmajā daļā un daļā trešās daļas; saskaņā ar šo argumentu Komisija balstījās uz Dubaijas pasākumu, lai apstrīdētā lēmuma 1. pantā secinātu, ka *ISU* ir pārkāpusi LESD 101. pantu, "[pieņemot] un *piemērojot* atbilstības noteikumus" (mans izcēlums).

59 Skat. šo secinājumu 96. punktu.

60 Skat. pārsūdzētā sprieduma 100.–104. punktu.

61 Skat. pārsūdzētā sprieduma 108. punktu.

62 Kā viens no elementiem, ko Vispārējā tiesa bija ņēmusi vērā, ir jāizceļ īpaši pārsūdzētā sprieduma 97. punkts, kurā tā atzina, ka atbilstības noteikumi prasītājai ļauj sportistiem piemērot sankcijas par neatbilstību, ja tie piedalās neatļautās sacensībās, pat ja prasītājas kalendārā vienlaikus nav paredzētas kādas citas sacensības un pat ja attiecīgie sportisti kāda iemesla dēļ nevar piedalīties prasītājas rīkotajās sacensībās.

136. Šis lietas aspekts prasa veikt faktisku jautājumu izvērtēšanu, balstoties uz elementiem, kurus Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav vērtējusi, jo tā uzskatīja, ka šāda pārbaude ir lieka; tā uzskatīja, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, apstrīdētajā lēmumā secinot, ka aplūkojamajiem pasākumiem ir pretkonkurences mērķis. Lai gan daži faktiskie aspekti tika apspriesti rakstveida un mutvārdu procesā Vispārējā tiesā, tomēr tikai šai tiesai ir kompetence izvērtēt faktus. Turklāt, ņemot vērā, ka Tiesā netika apspriesti jautājumi par ietekmes uz konkurenci analīzi, šajā ziņā tiesvedības stadija neļauj izspriest lietu.

137. Tāpēc lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana ir jāatliek.

IV. Pretapelācijas sūdzības pirmā pamata juridiskā analīze

138. Ar pirmo pamatu, kas ir strukturēts divās daļās, pretapelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd pārsūdzētā sprieduma daļu, kurā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *ISU* ieviesto ekskluzīvas un obligātas vēršanās šķīrējtiesā mehānismu nevar uzlūkot kā tādu, kas "pastiprina" Komisijas raksturoto konkurences ierobežojumu mērķa dēļ.

139. Konkrētāk, pretapelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 8.7. iedaļā nevarēja secināt, ka *ISU* šķīrējtiesas noteikumi pastiprina atbilstības noteikumu radīto konkurences ierobežojumu mērķa dēļ [63].

140. Pretēji tam, ko Komisija uzskatījusi apstrīdētajā lēmumā, Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā kopumā atzina par leģitīmiem *ISU* ieviestos noteikumus, kuros bija paredzēta vēršanās šķīrējtiesā sporta jomā [64] – Vispārējā tiesa šos noteikumus vērtēja kā "vainu pastiprinošu apstākli" un analizēja tos saistībā ar naudas sodu aprēķināšanu [65] –, kā arī atzina to sportistu, kuru intereses ir aizskartas, tiesības vērsties valsts tiesās, lai pieprasītu zaudējumu atlīdzināšanu *ex post*, vai celt sūdzību valsts konkurences iestādēs un Komisijā par pietiekamām, lai nodrošinātu Savienības konkurences tiesību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā efektivitāti [66].

A. Par pirmā pamata pieņemamību un iedarbīgumu

141. Uzreiz ir jānoraida *ISU* izvirzītā iebilde par nepieņemamību, jo ar pretapelācijas sūdzības pirmo pamatu tiekot grozīts Vispārējā tiesā izskatāmā strīda priekšmets. Lai gan daži elementi, kurus pretapelācijas sūdzības iesniedzēji min, piemēram, jautājums par *CAS* neatkarību un objektivitāti, ir ārpus apstrīdētā lēmuma un pārsūdzētā sprieduma noteiktā ietvara un tādējādi šajā analīzē ir noraidāmi, tomēr lielākā daļa šo lietas dalībnieku izvirzīto argumentu tika apspriesti procedūrā Komisijā un Vispārējā tiesā, un tagad pretapelācijas sūdzības iesniedzēji uz tiem derīgi atsaucas, lai apstrīdētu pārsūdzēto spriedumu.

142. *ISU* turklāt uzskata, ka šis pamats esot neefektīvs, jo, kā Vispārējā tiesa ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 132. un 137. punktā, Komisija apstrīdētajā lēmumā esot vienīgi pakārtoti secinājusi, ka šīs federācijas pieņemtie noteikumi šķīrējtiesas jomā ir pastiprinājuši konkurences ierobežojumu mērķa dēļ, kas izrietēja no citiem tās ieviestajiem noteikumiem, proti, atbilstības

63 Skat. pārsūdzētā sprieduma 131.–164. punktu.

64 Skat. pārsūdzētā sprieduma 154.–156. punktu.

65 Pārsūdzētā sprieduma 142.–153. punkts.

66 Skat. pārsūdzētā sprieduma 157.–161. punktu.

un atļauju piešķiršanas noteikumiem. Tāpēc ne apstrīdētā lēmuma 1. pants, kurā ir konstatēta pārkāpuma esamība, ne pārsūdzētā sprieduma daļa, kurā ir noraidīti *ISU* prasības pamati attiecībā uz šo pantu, nekādā veidā nebalstoties uz Komisijas un Vispārējās tiesas vērtējumiem par minētajiem noteikumiem.

143. Tomēr jākonstatē, ka pat tad, ja šos apsvērumus varētu uzskatīt par veiktiem pilnības labad, ciktāl tie nebija starp tiem apsvērumiem, kuri ir pamatā konstatējumam par pārkāpumu, kas minēts apstrīdētā lēmuma 1. pantā, Vispārējā tiesa atsaucās uz šiem vērtējumiem (kā pati *ISU* to turklāt atzīst savos apsvērumos), lai daļēji atceltu apstrīdētā lēmuma 2. un 4. pantu, ar kuriem Komisija uzdeva šai federācijai izbeigt konstatēto pārkāpumu, grozot šos noteikumus (tostarp tos, kas attiecas uz šķīrējtiesu), pretējā gadījumā tiktu paredzēti naudas sodi [67].

144. Tāpēc, neskarot šo secinājumu 141. punktā konstatēto, uzskatu, ka šis pamats ir jāatzīst par pieņemamu un efektīvu.

B. Par lietas būtību

1. Ievada apsvērumi

145. Iesākumā jānorāda – tas, ka Vispārējā tiesa min jēdzienu "vainu pastiprinošs apstāklis", lai norādītu uz *ISU* ieviestajiem noteikumiem šķīrējtiesas jomā, un šo noteikumu analīze naudas sodu aprēķināšanas jomā izraisa zināmu neskaidrību [68]. Tāpat ir ar apstākli, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā šķīrējtiesas noteikumus ir kvalificējusi par konkurences ierobežojumu "pastiprinošu elementu".

146. Pirmkārt, jēdziens "vainu pastiprinošs apstāklis", ko ir izmantojusi Vispārējā tiesa, kā tā pamatoti norāda pārsūdzētā sprieduma 144. punktā, apstrīdētajā lēmumā nav lietots, un tajā nav arī atsauces uz 2006. gada pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai [69]. Šajā kontekstā ir grūti saprast, kā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 148. punktā varēja atzīt, ka Komisija "kļūdījās, uzskatīdama, ka šķīrējtiesas noteikumi ir uzskatāmi par vainu pastiprinošu apstākli 2006. gada pamatnostādņu izpratnē".

147. Šī neskaidrība ir redzama arī lietas dalībnieku apsvērumos. Lai gan Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka šī tiesa savu argumentāciju ir balstījusi uz 2006. gada pamatnostādnēm, un vienlaikus tā apstrīdētajā lēmumā nav atzinusi, ka šķīrējtiesas noteikumi ir uzskatāmi par vainu pastiprinošu apstākli šo pamatnostādņu izpratnē, pretapelācijas sūdzības iesniedzēji, atsaucoties uz apstrīdēto lēmumu, neizmanto jēdzienu "pastiprinošs elements", kuru šajā lēmumā izmanto Komisija, bet gan jēdzienu "vainu pastiprinošs apstāklis" un apgalvo, ka Komisija šķīrējtiesas noteikumus ir kvalificējusi (viņu ieskatā – pamatoti) par "vainu pastiprinošu apstākli".

[67] Skat. pārsūdzētā sprieduma 138. un 145. punktu.

[68] Skat. pārsūdzētā sprieduma 142.–153. punkts.

[69] Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "2006. gada pamatnostādnes").

148. Tomēr jākonstatē, ka jēdziens "vainu pastiprinošs apstāklis" ir lietots minēto vadlīniju 28. punktā, lai norādītu uz noteiktiem gadījumiem, kas pamato to, ka Komisija palielina pārkāpumu izdarījušai struktūrai uzlikto naudas sodu; starp šiem gadījumiem ir minēta recidīva rīcība, atteikšanās sadarboties, apstāklis, ka tiek likti šķēršļi veiktajā izmeklēšanā, vai arī tas, ka uzņēmums ir bijis līderis vai iniciators pārkāpuma izdarīšanā [70].

149. Lai gan 2006. gada pamatnostādņu 28. punktā ietvertajā sarakstā norādītie vainu pastiprinošie apstākļi nav uzskaitīti izsmeļoši, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 152. punktā, šajā sarakstā norādītajiem vainu pastiprinošajiem apstākļiem ir kopīgs tas, ka tie raksturo prettiesisku rīcību vai apstākļus, kas padara pārkāpumu kaitīgāku un kas pamato īpašu sodu par to, ka rezultātā tiek palielināts atbildīgajam uzņēmumam uzliktais sods. Tāpēc ir grūti iedomāties, ka šķīrējtiesas klauzulas iekļaušana sporta federācijas statūtos – kā likumību, ņemot vērā konkurences tiesības, Komisija turklāt nav apstrīdējusi – varētu būt daļa no šīs klasifikācijas.

150. Otrkārt, attiecībā uz to, ka Komisija šķīrējtiesas noteikumus ir kvalificējusi kā konkurences ierobežojumu "pastiprinošu elementu", arī šī pieeja rada jautājumus gan par materiālajām tiesībām, gan par metodoloģiju. It īpaši rodas jautājums, kāpēc Komisija ir raksturojusi tādu elementu esamību, kuri var pastiprināt konkurences ierobežojumu un ietekmēt iespēju to pamatot, bet neveido pašu pārkāpumu. Turklāt man nav saprotams, kāds ir šādas kvalificēšanas juridiskais spēks un mērķis, raugoties no konkurences tiesību viedokļa, jo tā ir veikta pakārtoti.

151. Turklāt Komisijas lēmums ekskluzīvas un obligātas vēršanās šķīrējtiesā mehānismu kvalificēt par konkurences ierobežojumu "pastiprinošu elementu", veicot analīzi atsevišķi no pārkāpuma konstatējuma, man šķiet vismaz savāds [71]. Šajā ziņā var jautāt, kāpēc Komisija vienkārši neiekļāva šķīrējtiesas klauzulu vērtējumu savā analīzē par *ISU* izdotajiem noteikumiem, ja tā uzskatīja, ka šādi noteikumi vienā vai citā veidā var ietekmēt konkurenci. Tas ir vēl jo pārsteidzošāk, ciktāl Komisija, šķiet, ir analizējusi *ISU* ieviesto noteikumu kopumu (jeb normatīvo "ekosistēmu"), lai konstatētu, ka tie kaitē konkurencei [72].

152. Kad ir sniegti šie paskaidrojumi, tagad ir jāvērtē, vai Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka ekskluzīvas un obligātas vēršanās šķīrējtiesā mehānismu tādējādi varēja kvalificēt par konstatēto konkurences ierobežojumu "pastiprinošu elementu".

2. Par pretapelācijas sūdzības pirmā pamata pirmo daļu

153. Pirmā pamata pirmajā daļā pretapelācijas sūdzības iesniedzēji pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdas savā analīzē par *CAS* izņēmumpiekritības pamatojumu strīdos attiecībā uz *ISU* lēmumu par neatbilstību pretkonkurences aspektiem.

[70] Skat. pārsūdzētā sprieduma 150.–152. punktu.

[71] Vērtējumi par šķīrējtiesas noteikumiem ir ietverti iedaļā, kas seko secinājumam par konkurences ierobežojuma esamību, proti, apstrīdētā lēmuma 8.7. iedaļā. Šajā iedaļā Komisija secināja, ka šķīrējtiesas noteikumi nav patstāvīgs konkurences tiesību pārkāpums, bet tikai pastiprina konkurences ierobežojumus, ko rada atbilstības noteikumi.

[72] Piemēram, ir jākonstatē, ka Komisija savā Lēmumā C(2018) 4761 final (2018. gada 18. jūlijs) par procedūru saskaņā ar LESD 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta AT.40099 – *Google Android*) konstatētā konkurences ierobežojuma "pastiprinošos elementus" ir pārbaudījusi lēmuma iedaļā, kas veltīta šim konstatējumam (1132.–1145. apsvērums), nevis atsevišķā iedaļā pēc šā konstatējuma.

154. Pirmkārt, jānorāda, ka pretapelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija galvenokārt balstās uz viņu veiktu nošķīrumu starp lietām, kuras ir saistītas ar sporta specifiku un attiecībā uz kurām principā *CAS* šķīrējtiesas izmantošanu var pamatot leģitīmas intereses, un lietām, kurām ir ekonomiska dimensija, kurām nav acīmredzamas saiknes ar sportu un uz kurām tādējādi nevajadzētu attiekties *CAS* izņēmumpiekritībai.

155. Manuprāt, šī argumentācija nav pārliecinoša, jo tās pamatā esošais nošķīrums šķiet "mākslīgs". Lai gan nošķīrums starp "tikai sporta" lietām (jeb tādām, kas attiecas uz sporta neekonomiskajiem aspektiem) un citām "tikai ekonomikas" lietām, iespējams, teorētiski noteiktos gadījumos var pastāvēt, tomēr praksē šis divdalījums nepavisam nav pats par sevi saprotams, jo šie abi aspekti ir grūti nošķirami.

156. Aplūkosim piemēru, ko pretapelācijas sūdzības iesniedzēji ir minējuši savas argumentācijas atbalstam, proti, piemēru par tādu individuālu lēmumu par neatbilstību attiecībā uz kādu sportistu, kurš būtu pamatots ar atbilstības noteikumiem, kas varētu būt nesaderīgi ar konkurences tiesībām. Nesaprotu šo lietas dalībnieku argumentāciju, kurā tie apgalvo, ka šāds lēmums galvenokārt ir konkurences tiesību jautājums un ka fakts, ka strīds ir radies saistībā ar profesionālo sportu, ir tikai ar apstākļiem saistīts elements. Tas, ka sporta federācijas izdotus noteikumus apstrīd no konkurences tiesību viedokļa, noteikti nenozīmē, ka individuāls lēmums par neatbilstību (kas pieņemts, balstoties uz šiem noteikumiem) attiecībā uz kādu sportistu neattiecas uz (tikai) sporta jautājumu. Tādējādi tas, ka sporta federācijas izdoti noteikumi, kas regulē noteiktu sporta sacensību rīkošanu un sportistu piedalīšanos tajās, var būt nesamērīgi ar izvirzītajiem mērķiem un draudētu radīt negatīvas sekas konkurencei, nenozīmē, ka paši izvirzītie "sporta" mērķi nav leģitīmi.

157. Otrkārt, jākonstatē, ka gan Komisija apstrīdētajā lēmumā, gan Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir pamatoti atzinušas, ka ekskluzīvas un obligātas vēršanās šķīrējtiesā mehānisms ir uzskatāms par vispārēji atzītu strīdu izšķiršanas metodi un ka šķīrējklauzulas ieviešana pati par sevi nav konkurences ierobežojums [73]. Turklāt Eiropas Cilvēktiesību tiesa, šķiet, ir nonākusi pie tāda paša secinājuma, uzskatot, ka sporta kontekstā ir leģitīmi risināt strīdus tādā starptautiskā specializētā šķīrējtiesā kā *CAS*, ciktāl šis mehānisms nodrošina procesuālu vienveidību, tiesisko drošību, kā arī ātru un ekonomisku lēmumu pieņemšanu, vienlaikus turklāt atzīstot *CAS* neatkarību un objektivitāti [74].

158. Tik tiešām, jebkuras sporta disciplīnas vai sporta sacensību rīkošana un norise būtu apgrūtināta, ja katram dalībniekam (sportistam vai sporta klubam) būtu tiesības apstrīdēt vienu vai citu šāda pasākuma aspektu ar jebkādu juridisko pamatojumu valsts tiesās vai kādā citā tiesā, un tas tā jo īpaši ir starptautisku sacensību gadījumā, kas pēc definīcijas var nozīmēt lielu skaitu valsts tiesu iesaistīšanos, un tas automātiski izraisītu esošās sistēmas sadrumstalotību.

159. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, piekrītu Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 156. punktā minētajam vērtējumam – šķīrējtiesas juridiski saistošo statusu un to, ka šķīrējtiesas noteikumi paredz *CAS* izņēmumpiekritību risināt strīdus saistībā ar lēmumiem par neatbilstību, var pamatot ar tiesiski pamatotām interesēm saistībā ar sporta specifiku. Tāpēc uzskatu, ka tāds nevalstisks konfliktu risināšanas mehānisms pirmajā un otrajā instancē kā *CAS* ar pārsūdzības iespēju valsts tiesā pēdējā instancē, lai cik ierobežota šī iespēja būtu, ir atbilstīgs risinājums starptautiskas sporta šķīrējtiesas jomā.

[73] Skat. pārsūdzētā sprieduma 154. punktu un apstrīdētā lēmuma 269. apsvērumu.

[74] Skat. ECT spriedumu, 2018. gada 2. oktobris, *Mutu* un *Pechstein* pret Šveici, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 98. un 159. punkts.

160. Ņemot vērā iepriekš minētos elementus, uzskatu, ka pretapelācijas sūdzības pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

C. Par pretapelācijas sūdzības pirmā pamata otro daļu

161. Pirmā pamata otrajā daļā pretapelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka šķīrējtiesas noteikumi nekaitē Savienības konkurences tiesību pilnīgai efektivitātei un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Šajā ziņā šie pretapelācijas sūdzības iesniedzēji izvirza virkni problēmjautājumu, par kuriem ticis diskutēts procedūrās Komisijā un Vispārējā tiesā un kuri tagad izvirzīti pret pārsūdzēto spriedumu. Proti, minētie pretapelācijas sūdzības iesniedzēji apšauba Vispārējās tiesas vērtējumu vispirms par to, ka *CAS* un Šveices Federālā tiesa "atrodas ārpus" Savienības tiesu sistēmas, un par robežām tajā, kā šīs divas tiesas ņem vērā Savienības konkurences tiesības, turpinot – par aplūkojamā šķīrējtiesas mehānisma *de facto* obligāto raksturu attiecībā uz sportistiem un visbeidzot – par valsts tiesu iespēju pārbaudīt *ISU* disciplināro darbību un atbilstošos šķīrējtiesas nolēmumus sadrumstaloto, ierobežoto un galu galā neefektīvo raksturu [75].

162. Pirmkārt, atgādināšu, ka Savienības tiesību sistēmas pamatā ir tiesu sistēma, kas nodrošina Savienības tiesību saskanīgu un vienveidīgu interpretāciju. Tādējādi valsts tiesas un Tiesa nodrošina Savienības tiesību pilnīgu un efektīvu piemērošanu visās dalībvalstīs, kā arī to tiesību aizsardzību tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no minētajām tiesībām [76], tostarp konkurences tiesību jomā [77]. Šajā saistībā vēršanās šķīrējtiesā var samazināt Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti un vienveidību, kā arī iespēju saņemt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tad, ja šķīrējtiesa nav daļa no Savienības sistēmas un uz to neattiecas valsts tiesu veikta pilnīga pārbaude par Savienības tiesību ievērošanu [78].

163. Šajā ziņā jānorāda, ka Tiesa veic nošķirumu, no vienas puses, starp līgumiem, kuri ir noslēgti ar dalībvalstīm un kuros privātpersonām ir noteikts pienākums vērsties šķīrējtiesā, tādējādi panākot, ka strīdi nav dalībvalstu pašu tiesu kompetencē, un, no otras puses, starp komerclietu šķīrējtiesu procesu, kas izriet no attiecīgo pušu brīvi izteiktas gribas un kas skar strīdus starp vienlīdzīgām pusēm [79].

164. Pretapelācijas sūdzības atbalstam pretapelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka aplūkojamie šķīrējtiesas noteikumi nav īsti komerclietu šķīrējtiesas noteikumi, bet ir jāvērtē, izmantojot tādu pašu pamatojumu kā lietās *Achmea* un *PL Holdings*, ciktāl *CAS* ekskluzīvā piekritība, kas noteikta sportistiem, esot līdzīga tai ekskluzīvajai piekritībai, kuru dalībvalstis ir noteikušas privātpersonām attiecībā uz divpusējiem ieguldījumu līgumiem. Tomēr uzskatu, ka šajās lietās izmantotā argumentācija katrā ziņā nav attiecināma uz šajā lietā aplūkojamajiem šķīrējtiesas noteikumiem, it īpaši, ņemot vērā šķīrējtiesas procedūru atšķirības.

165. Atšķirībā no lietām *Achmea* un *PL Holdings*, kuras attiecās uz (divpusēju ieguldījumu) līgumu, kas noslēgts ar dalībvalsti, un kurās bija runa par savstarpējas uzticēšanās un lojālas sadarbības starp dalībvalstīm principiem, kas liedz šīm dalībvalstīm atļaut privātpersonām nodot

75 Skat. apstrīdētā lēmuma 270.–286. apsvērumu.

76 Skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 35. un 36 punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

77 Skat. spriedumu, 2022. gada 9. februāris, *Sped-Pro*/Komisija (T-791/19, EU:T:2022:67, 91. punkts).

78 Skat. spriedumus, 2021. gada 26. oktobris, *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), un 2018. gada 6. marts, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 58.–60. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

79 Skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

strīdus struktūrai, kura nav Savienības tiesu sistēmas sastāvdaļa [80], pamatlietā aplūkojamo vēršanos šķīrējtiesā piemēro attiecībām starp privātpersonām un starptautisku sporta federāciju (nevis dalībvalsti). Tādējādi, kā Vispārējā tiesa ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 162. punktā, *CAS* izveides pamatā nav līgums, ar kuru dalībvalstis būtu piekritušas atkāpties no savu tiesu jurisdikcijas strīdos, kas var attiekties uz konkurences tiesību piemērošanu vai interpretāciju. Tāpēc iepriekš minēto iemeslu dēļ ir jānoraida no minētajiem spriedumiem izrietošo principu piemērošana pēc analoģijas.

166. Otrkārt, jānorāda, ka gan pretapelācijas sūdzības iesniedzēji, gan Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav ņēmusi vērā sporta šķīrējtiesas konkrētos noteikumus, it īpaši to, ka tā nav patiesa komerclietu šķīrējtiesa, par kuru abas puses ir brīvi vienojušās, bet gan tāda šķīrējtiesa, kurā vērsties *ISU* vienpusēji un ekskluzīvā kārtā ir noteikusi sportistiem par pienākumu, pretējā gadījumā draudot ar aizliegumu piedalīties šīs federācijas rīkotās sacensībās un tādējādi ar neiespējamību veikt savu profesionālo darbību.

167. Lai arī, iespējams, pastāv "pilnvaru asimetrija" starp sporta federāciju un sportistiem, kuras rezultātā var uzskatīt, ka tiem nav citas izvēles kā piekrist šīs federācijas noteikumiem [81], uzskatu, ka tad, ja, pirmām kārtām, netiek apšaubīta *CAS* neatkarība un objektivitāte un, otrām kārtām, vēršanos *CAS* šķīrējtiesā var pamatot ar leģitīmām interesēm, kas saistītas ar prasību, lai sporta strīdus skatītu specializēta tiesa [82], šāds arguments nav atbalstāms.

168. Tāpēc uzskatu, tāpat kā uzskata Vispārējā tiesa, ka aplūkojamie šķīrējtiesas noteikumi nevar konkrēti un paši par sevi pastiprināt konkurences ierobežojumu, ko ir izraisījuši *ISU* atbilstības noteikumi.

169. Ņemot vērā iepriekš minētos elementus, uzskatu, ka pretapelācijas sūdzības pirmais pamats ir jānoraida.

V. Secinājumi

170. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai nospriest šādi:

– Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2020. gada 16. decembra spriedumu *International Skating Union*/Komisija (T-93/18, EU:T:2020:610).

– Nosūtīt lietu Eiropas Savienības Vispārējai tiesai atkārtotai izskatīšanai.

– Pretapelācijas sūdzību noraidīt.

– Atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

[80] Skat. spriedumus, 2021. gada 26. oktobris, *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, 45.–47. punkts), un 2018. gada 6. marts, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 58.–60. punkts).

[81] Skat. ECT spriedumu, 2018. gada 2. oktobris, *Mutu* un *Pechstein* pret Šveici, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 113.–115. punkts.

[82] Skat. šo secinājumu 157.–159. punktu.